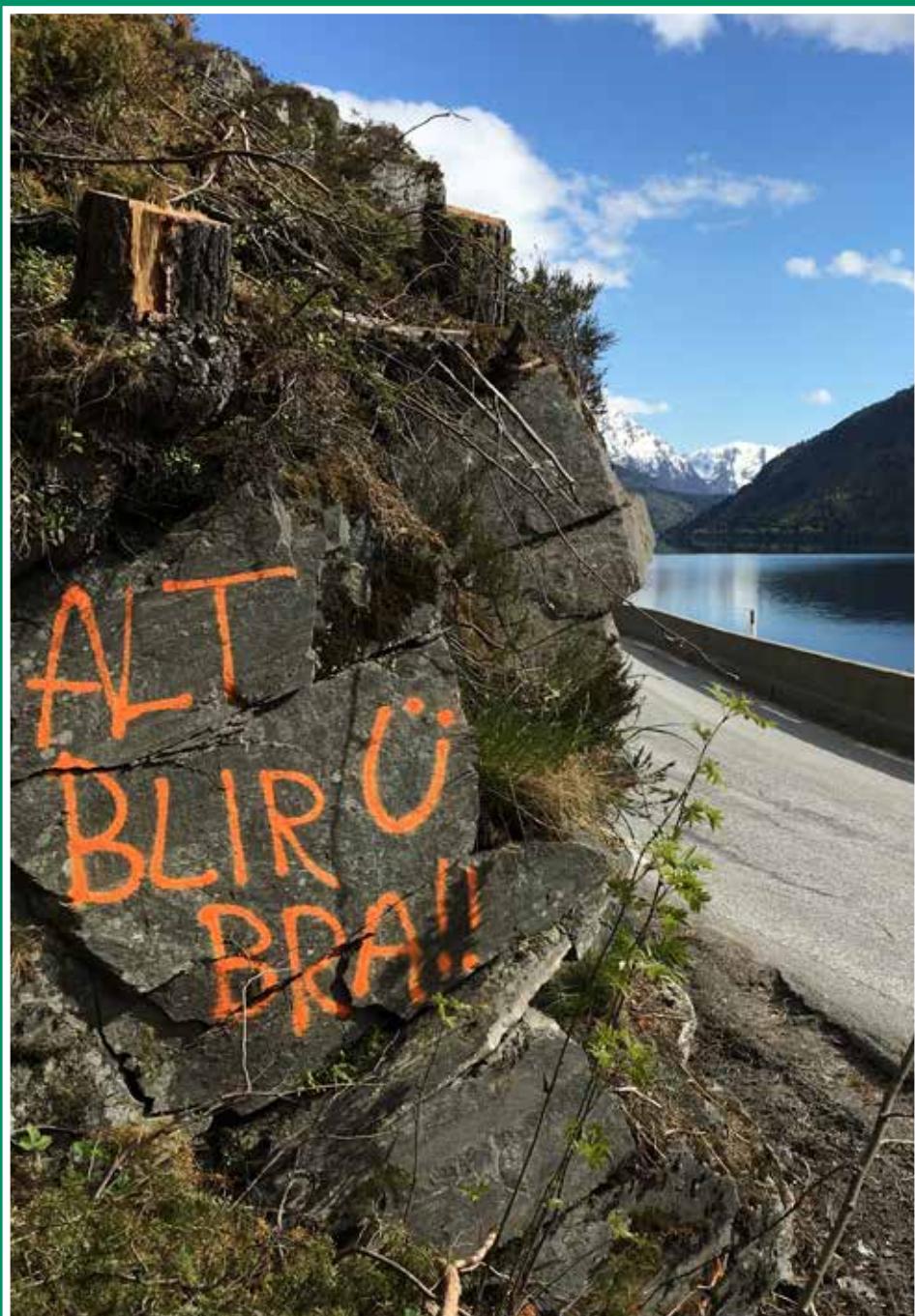

Kyrkjebladet

nr.3 Kyrkjeblad for Gloppen juni 2020 Årgang 50

Krise?

Krise heiter det, og vi har verkeleg ikkje opplevd maken! Mykje kan vi godta om det ikkje varer for lenge. Og Kyrkjebladet er i rute, så det finst noko som er normalt. Kanskje blir det meste som før? Det vesle viruset grip inn i alle sitt liv, som smitte og sjukdom for nokon og som stengsel og smitteverntiltak bestemt av styresmaktene for resten.

TEMA

Det var ikkje til å unngå: Denne tilstanden må bli tema for bladet vårt denne gongen, men vi hadde lite lyst å bruke det rette kongekrone-namnet som overskrift. Takk til han som hadde ideen og han som måla den optimistiske versjonen på fjellveggen i Gullkista (eller prestesvingen som somme seier), slik du ser det på framsida: Alt blir bra!

TING SKAL SKJE

Men det er vanskeleg å garantere at alt kan bli slik det står i gudstenestelista, så vi viser til lokalavisa og kunngjeringar på gudstenester og på kyrkja si heimeside.

KVEN VANN?

Liberale krefter i mest alle parti har opna for nye måtar å ordne seg på når barn skal bli til og kome til verda. Nokon kalla det kvinnekamp og brukte ord som «kvinnna sjølv» i si høgrøysta argumentering. Men når det gjeld livet til eit foster, er det då kvinne som er sjølv? Kva med den andre parten i gen-leveringa, mannen? Og viss kvinne har fått både egg og sæd frå ukjende donorar, så det veksande mennesket får låne livmor av ei anna enn mor si, kven er det då som er «sjølv»? Og kven skal her i landet i framtida ha mot til å føde eit menneske med kromosomfeil, når eit fleirtal på Stortinget har bestemt at det skal leggast til rette for å velje det bort? Vi ser det som krenking av menneskeverdet og vedtak som medfører meir tap og svik i framtida, det som skjedde i Det norske Storting i mai 2020!

Red.

Innhold

nr. 3

*Mange har fått med seg gudstenester via dataskjermen den siste tida.
Les Gunn Hole sin artikkel om digitale gudstenester på side 11.*

TEMA: ALT BLIR BRA

Andakt om verkeleg og usynleg av Fritz Schjølberg	3
Leiarartikkel om samhald og avstand av Tore Myklebust	5
Kva trøystar og oppmunstrar deg? Av Gunn Hole	8
Slik blir digitale gudstenester til. Tekst av Gunn Hole.	11
Ein gong ... Dikt av Solveig Johanne Grønstøl	12
Tankar i tida av spaltist Olaf Sigurd Gunderson	41

FOR TANKE OG TRU

Dette har vi gjort. Ettervisitasrapport	26
Asbjørgs klipp er frå Erich Fromm	27
Kyrkjeverja informerer	28
Helsing frå Etiopia 1983	32
Skattejakt i salmeboka ved Harald Aske	40
Min salme: O store Gud. Av Helene Lothe	42

MØTE MED MENNESKE

Kantor Anders Rinde takkar for seg.	12
Olav Fykse Tveit, ny preses med solid teologisk ballast. Arvid Jordanger	19
Asbjørn Gjengedal er 80 år ung. Oddvar Almenning	20
Møt misjonærpioneren Olafur Olafsson. Bokmelding av Harald Aske	29
Harald Aske skriv om misjonærsonen og misjonæren Haraldur Olafsson	30
Arvid Jordanger skriv om biskop Halvor på heimebane	17

TING SKAL SKJE

Sunnivafestival og Bergenjubileum. Arvid Jordanger	33
Sorggrupper til hausten av Ingebjørg Isane Fure	34
Ny giv for Nesholmen i følgje Asbjørn Gjengedal	36

MEST FOR MORO

Barnesider av Aud Marit Skarrebo Holmen	24
Friske fråspark	27
Løysing på kryssordet i påskebladet	39
Storemannen av Einar Gimmestad	15

Fritz Schjølberg

Det(n) usynlige og virkelige

VIRUS TIL DØD

Et usynlig og smittefarlig virus har på få uker parkert en hel verden og satt det meste av hverdagens normale gjøremål på vent. Mange tusen mennesker har måttet bøte med livet, andre kjemper fortsatt en desperat kamp for å overleve. Covid-19-viruset herjer fortsatt i mange deler av verden. Også i Norge har koronaepidemien tatt for seg av levende liv. Og selv om vi er blant de heldige land som i disse dager gradvis åpner opp samfunnspunktene igjen, så blinker vær-varsom-plakatene på alle bauger og kanter. Oppfordringa om å følge de fire H-er har nådd de fleste nordmenn; hold avstand, host i papir, hjemmeopphold ved sykdom, håndvask og god hygiene. Klar tale mot en usynlig livsfriende som i siste instans ønsker å stanse pulsslagene i kroppene våre.

KJÆRLIGHET TIL LIV

«Nå må vi holde sammen ved å holde avstand», sa den danske statsministeren. Vi er alle skjøre og veike om vi blir smitta. Det er tid for å ta vare på hverandre, dempe frykt, senke angstnivå og minne hverandre på løftene fra Gud: «Jeg slipper deg ikke og forlater deg ikke» (Hebr 13,5b). «Jeg tenker alltid på deg og våker over alt som angår deg, sier Herren» (1 Pet 5,7b).

Midt i det usikre og omskiftelige, mens kriser og epidemier pågår, og mange mister fotfeste i en unormal hverdag, finnes det et stabilt midtpunkt i tilværelsen: «Jesus Kristus er i går og i dag den samme, ja, til evig tid». «Til dere blir gamle er jeg den samme, til håret gråner vil jeg bære dere. Det har jeg gjort, og det vil jeg gjøre. Jeg vil bære og berge dere» (Jes 46,4). Til han kan vi trygt og tillitsfullt vende oss med stort og smått, vesentlig eller bagatellmessig. Gud slår aldri handa av oss. Han møter oss med respekt og varsomhet, alltid som en nådig far som vil oss det beste. Alltid, til alle tider.

*«Eg ønskjer meg ein epidemi av smittsam kjærleik», skriver Bente B. Mæland.
«Menneske som med rause liv sprer tilgjeving og håp.
Menneske som veit at kjærleik kjem tilbake i fleirfold så ingenting treng haldast tilbake.»*

Og mange bryr seg. Kontakter hverandre digitalt. Spre sin varme og velsignelse gjennom meldinger og foldede hender. Sender oppmuntringspost. Stopper opp i vegkant og på handelshus og spør kor det går. Bekrefter ordtaket om at kjærighet oppfinnsom gjør.

*«Når ein heilt vanleg gråversdag har stjerner over seg», skriver B.B. Mæland videre,
«Når nokon har sett at vi er til. Kanskje var det bare i forbifarten. I travelheten. Eit uventa smil, ein open varme, kanskje bare eit sekunds stogg. Nokon som hugsa noko godt, og takka ...»*

Først gjennom kjærighetsbrillene får vi øye på menneskene bak fasadene, våger å lytte oss inn i deres verden, rekke fram hender, tilby hjelp og bety en forskjell. Det er med hjertet vi ser hverandre på ordentlig.

KRISTUS TIL MIDTPUNKT

I 33 år oppholdt Gud seg synlig mellom menneskene. Deretter ble han usynlig, men uten å forsvinne. Gjennom alle enkeltmenneskers livshistorie er Jesus levende til stede, selv om ingen ser han med det blotte øyet. «For han som steg ned», sier Paulus i Efeserbrevet, «er den samme som steg opp over alle himler for å fylle altet (tilværelsen) med sitt nærvær.»

Sagt med andre ord: Jesus fyller pr. i dag alt liv og alle mennesker med sin usynlige, men virkelige tilstedeværelse. Han er som oksygenet som omgir oss. Vi ser ikke O2-gassen, men vi nyter godt av effekten når vi puster den inn i lungene våre.

Guds yttergrenser har ingen funnet, har en sagt, men hans midtpunkt (Kristus) er overalt. Også i våre hverdagsfortellinger, livshistorier, våre sorger, bekymringer, skuffelser og gleder er han skjult tilstede. Midt i våre levde liv møter han oss med sin godhet. «Tyven kommer bare for å myrde, stjele og ødeleggje (den åndelige koronatyven tyner livsgnisten av oss), men jeg er kommet for at dere skal ha liv og overflod» (Joh 10,10). «Guds godhet varer dagen lang» (Salme 52,3b).

«Så lat då koma kva koma vil, eg veit den stad eg skal springa til. Der eg med Jesus åleine er, kven kan då standa imot oss her?» (Matias Orheim)

Ny organist

Peter Rødel er sokjar til organiststillinga som blir ledig etter Anders Rinde. Han er 55 år gammal, er kantor i Hemsedal og Nesbyen, kjem fra Nederland og har norsk kone, og er norsk statsborgar. Han har tidlegare arbeidd som kantor i Høyanger kommune. Han er oppteken av kor og korsong, og lagar eigen musikk i fritida.

Gjevartenesta i Gloppe sokn

Gloppe sokneråd er glad for at 20 personar har registrert seg som faste gjevarar i den nye ordninga som vart starta opp i slutten av februar i år. Dette gjev soknet faste månadlege inntekter på 6800 kroner. Pengane blir brukte til mellom anna trusopp-læringa og diakoniarbeidet, som er avhengige av bidrag ut over offentleg finansiering.

Vi hadde planlagt ein stor informasjonskampanje med sikte på å rekruttere 100 faste gjevarar i soknet vårt. Dette vart som mykje anna lagt litt på is i den spesielle situasjonen vi er komne i. Vi drøfta dette på soknerådet sitt møte no i mai, og ser at på gudstenestene framover vert det mykje fokus på smittevern og reglar og rutinar i høve dette. Så vi kom fram til at vi ventar til etter sommaren med å gje vervekampanjen for gjevartenesta fullt fokus.

Men - det er sjølv sagt veldig kjekt om mange allereie no går inn på www.gloppe.kyrkja.no og registrerer seg som faste gjevarar. Ein fyller ut eit enkelt skjema på nett, og signerer det med sin BankId på vanleg måte. Der på kyrkja si nettside vert ein og leia til meir detaljert informasjon om gjevartenesta. Det som er nytt for gjevarane sin del, er at dei no får skattefrådrag for gåvene etter vanlege reglar.

Du treng altså ikkje vente til hausten, gå gjerne inn på kyrkja sine nettsider og registrer deg der allereie no.

Gloppe sokneråd

Kyrkjebladet rettar

I påskenummeret hadde vi ein artikkel om Even Hole på side 15 og 16, der bildetekstane ikkje kom med. Her kjem difor eit tilbakeblikk med bildetekstane.

Bilete over: Even Hole og sonen Eirik mellom trolla som er utskorne av Johannes Hjelmeland, Førde. 1992.
Foto: Firda Tidend.

Bilete t.h. Reidun, Even, Menny, Oddmund og Bjørn Hole.

Ny dato for diakonvigslign

Vigsligna av diakon Ingebjørg Isane Fure som var planlagt i mars, måtte utsettast på grunn av korona-situasjonen. Kyrkja planlegg no vigslingsgudsteneste 21. juni klokka 11 i Vereide kyrkje. Arrangementet vil bli gjennomført med gjeldande smitterverntiltak. Det er utsikter til og håp om fleire enn 50 deltakrar etter 15. juni.

Biskop Halvor Nordhaug kjem for å vigse. Prost Vidar Bjotveit, sokneprest Tore Myklebust og kantor Anders Rinde er også delaktige i gudstenesta. Vereide kyrkjekor deltek med song. Det vil vise seg om det vert mogleg ut ifrå gjeldande smittervernreglar å

ha ein utvida kyrkjekaffi i etterkant. Vi ser uansett fram mot denne dagen med vigslign og besök av biskopen! Og vi håpar at det vil verte høve for flest mogleg å få delta på den høgtidlege gudstenesta. Følg med på www.gloppe.kyrkja.no og i Firda Tidend når det nærmar seg.

STØTT KYRKJEBLADET
Kontonr. 3710 15 85388
VIPPS 554210

Å stå saman når vi skal halde avstand

AV TORE MYKLEBUST

Det var merkeleg å feire 17. mai i år, i ei tid der mottoet er "å halde avstand". 17. mai er dagen for å stå saman og dagen for å kome i lag. Saman for land og folk. Saman for fridom og rettferd, saman for bygda vår.

Eg sakna å gå i tog til kyrkja, treffen folk og ete rømmegraut i Breimshallen og alt det andre som eg og min familie brukar å gjere på nasjonalldagen i lag med veldig mange andre i Breim. No hadde vi ein fin anngleis 17. mai, og eg vonar det var ein god dag for andre også. Stor takk til alle som stilte opp, korps og kor, dei som organiserte for tog, og Kulturkanalen.

Som det har blitt sagt tallause gongar dei siste vekerne, så er det å halde avstand også ein måte å vise samhald på. Og det har nytt. Vi har stoppa viruset i å spreie seg. Dei aller fleste av oss har ikkje blitt smitta, og då heller ikkje blitt sjuke.

Eg tenker vi har grunn til å vere takksame. Eg synest det er all grunn til å støtte opp om regjeringa og eit samla storting sine avgjerder. Dei er eit uttrykk for at samfunnet også set livet så høgt. Det er verd alle pengane som blir sett inn. Så vil det kanskje i etterkant vise seg at nokre av tinga ein har gjort, ikkje var nødvendige. Men det er summen av alt som har gjort at vi har greidd det.

Alle tiltaka har sin pris, det har kosta. For mange handlar det om arbeid og bekymring for om ein har arbeid i framtidia. Mange som er aleine har blitt veldig mykje meir einsame. Mange har ikkje kunna fått besök i det heile. Eg veit at det verkeleg røyner på for mange.

For oss alle har dagane vore anngleis mange veker no. Det er fleire dagar vi skulle ha feira. No skulle vi hatt konfirmasjon. Det vart tidleg utsett til hausten. Eg har stor forståing for at vi ikkje kunne opne opp for dei vanlege store feiringane. Og det har fungert.

Så er det heldigvis slik at vi no kan begynne å bevege oss mot det normale. Vi kan få klift håret. Og i kyrkja kan vi halde gudstenester, vonleg med fleire enn 50 om ikkje lengre. For meg er det ein ganske absurd tanke at vi skal bekymre oss om

at det kjem for mange til kyrkje. Men vi taklar det og. Vi skal prøve å gjøre det slik at alle som kan og vil, skal få kome til gudsteneste. Vi skal finne måtar å ha samtalegudsteneste på.

Vonleg lærer vi noko av det som har skjedd. Vi har fått auka den digitale kunnskapen vår. I rekordfart har vi teke i bruk nye plattformer. Videokonferanse vart lansert for ca. 20 år sidan. Dei siste åra har mange av oss brukt verktøy som skype og messenger. Men det er først no dei fleste av oss verkeleg har teke det i bruk. Det kan ikkje erstatte menneskeleg kontakt. Men det er i alle fall ein god måte å samhandle på. Og eg tenker at vi skal vere takksame for at vi har dei moglegheitene

vi har; ikkje berre kan vi snakke saman, men vi kan sjå kvarandre, og avstand spelar inga rolle.

Eg synest det er fint å kunne møtast på snapchat og andre digitale plattformer. Ein fordel med digitale løysingar er at avstand ikkje spelar noka rolle, slekta på Austlandet eller i Nord-Norge er like nær som dei i Nordfjord. Mange synest nok at det blir for utfordrande med alt det nye, både privat og i jobb. Dei aller fleste kan i alle fall snakke i telefonen.

Så minner denne epidemien oss på at vi er sårbare. Det er ikkje alt vi rår med.

Det har vi vel alltid visst. Vi tek lett ting som sjølv sagde.

Teksten på 17. mai i år var Salomo sine ord frå Salme 127: «*Dersom Herren ikkje bygger huset, arbeider bygningsmennene fåfengt. Dersom Herren ikkje vaktar byen, vaker vaktmannen fåfengt.*»

Å la Herren vere bygningsmann betyr i alle fall at vi spør etter Guds vilje, som individ og når vi skal forme lovene våre. Det må bety at vi lyttar til korleis Gud vil vi skal tenkje om ting og korleis Gud vil vi skal bruke liva våre. Det viktigaste Guds ord lærer oss om oss menneske er at menneskelivet er uendeleg verdifullt, ja, meir verd enn all verdas rikdom.

Å vise omsorg for kvarandre er også konsekvensen av å gjøre Guds vilje. Både ved å vise solidaritet ved å halde avstand, og ikkje minst at vi bruker dei høva som er. Besök nokon når det er mogleg eller blir mogleg, og bruk dei digitale alternativa som finst!

Kva trøystar og oppmuntrar deg?

TEKST: GUNN HOLE

Liva våre har vore annleis ei god stund no. Her i Gloppen har vi heldigvis hatt få sjukdomstilfelle, likevel påverkar pandemien oss sterkt. Vi har vore dyktige til å følgje råda frå det offentlege, men det har kosta, også på det personlege plan. Så kva set vi vår lit til i vanskelege tider? Korleis held vi håpet oppe om at det kjem lysare dagar?

Vi har spurd to kvinner og ein mann kva som har vore til trøyst og oppmuntring for dei i denne tida.

Dei store avisene publiserer sine tragiske nyhende i raudt og svart med stor skrift. Raudt står for dramatikk og er ein av dei fargane som auget lettast registrerer, og svart er alvoret og sorga sin farge. Får vi slik informasjon mykje og ofte, kan det skape uro og frykt. Vi kan med rette etterlyse dei gode nyhenda presenterte på ein like fengjande måte.

Vi har lært å vere meir heime og halde avstand når vi møter folk ute. Det vanlege sosiale livet har vore svært avgrensa, og vi har sakna opne kyrkjer, treningsenter, kafear og mykje meir. Vi har lengta etter å naturleg kunne treffast med familie og venner rundt eit kaffibord. Sjølvsagt gjer dette noko med oss. Undersökingar fortel at 37 prosent har kjent seg einsame under denne krisa. Psykologane har oppfordra oss til å halde på våre daglege rutinar, og til å bruke alle sjansar til sosial kontakt som vi kan ha. Ta ein telefon, nytt forskjellige media på in-

ternett og delta på digitale møteplassar, seier dei, og særleg viktig er det med ein-til-ein-kontakt på nett eller telefon for å snakke om tankar og kjensler.

Stilt overfor alvorlige situasjonar som pandemien er, kjem også dei store, eksistensielle spørsmåla i livet. Det vert viktig å finne ut kva ein kan tru på og setje sin lit til.

Vi kan også kjenne på eit behov for trøyst. Men trøysta vi tyr til, kan vere falsk. For brukarsamfunnet tilbyr konsum som trøyst: mat, sjokolade, shopping, alkohol, tablettar eller andre rusmiddel. Ingenting av dette gir ekte sinnsro som varer. Som menneske lever vi under dei same vilkåra, men dei truande har sitt ankerfeste hos Gud, uansett kva som skjer i livet. Dette er ein trygg ballast å ha i livet. Bibelord og strofer frå songar og salmar dukkar opp som trøyst. Innhaldet får ny, aktuell tyding og blir noko ein kan kvile i. Gud skriv vanlegvis ikkje på himmelen, men vi kan tru oss omgitt av hans gode kraft også i utfordrande tider.

Vi har spurt to kvinner og ein mann om å dele tankar kring trøyst og oppmuntring i den tida vi er inne i nett no.

SIGRID MOLDESTAD er komponist, formidlar og folkemusikar frå Breim

Det er vanskeleg å trøyste nokon. For kva er trøyst? Kva er kjærleik? Eg har skrive ein song som heiter "Ordlaus ven". Om å kjenne seg utilstrekkeleg når nokon som står ein nær er i krise. I desse dagar står vi alle i ulike utfordringar. Slik vi alltid gjer. Bak alle auge, smil og handlingar skjuler vi historier. Alle taklar sine ulikt. Alle har rett og feil. Vi er menneske. Og det ein krev av andre i forsoning, forståing eller forklaring må

Sigrid Moldestad. Foto ved Ingvill Skeie-Ljones.

ein vere villig til å gje sjølv. Vere rause. Rause med at alle lever ulikt og vel ulike løysingar på sine utfordringar. Sine sorger og liv. For ikkje å seie sine gleder og alt det fine vi har kring oss. For lyset er der. Som Leonard Cohen seier; "There is a crack in everything, that's how the light gets in." Den siste tida har bydd oss utfordringar, ikkje minst i den skremmande tanken på alt vi ikkje har kontroll på. For er det noko vi ynskjer oss i vår tid, så er det kontroll. På livet, døden og kjærleiken. Men desse kreftene let seg ikkje temme, og eg trur vi er her for å lære det fine i det som ligg i den brutale sanninga. Det viktigaste er jo at vi er. Der ligg trøysta. Vi er her. For oss sjølve og for andre. Med og utan ord. Og i møte med kvarandre kan vi alltid sjå noko av oss sjølv. Eg trur at det er der, i det møtet og den erkjenninga, vi finn kjærleiken.

Ordlaus ven

"Og eg veit at langt der framme
vil mørkret dra sin veg
Og eg veit at langt der framme
vil lyset finne veg
Og eg veit at langt der framme
vil allting ordne seg
- og då står eg her og er med deg."

LEIDULF GLOPPESTAD er bonde og ordførar i Gloppen kommune. Vi menneske vert heile tida sett i ulike stemningar og situasjonar som varierer med kva vi gjør, har opplevd eller held på med. Eg brukar ofte musikk for å halde på, bearbeide eller bygge opp under desse kjensle-

ne, eller av og til berre for å «blåse hovudet tomt». Det kan vere alt i frå country i traktoren når eg bur i denne under onnene, til Metallica på full guffe når eg berre treng å reinske opp i hovud og tankar.

Dei siste vekene har også ein del av våre kjende salmar kome fram og gjeve ny og forsterka meinung. «Deg være ære» er for meg ein av dei aller, aller flottaste salmane vi har, og denne går eg ofte og nynnar på og finn styrke i. Men i det siste, og kanskje er det på grunn av at eg er småbarnsfar med ungar i søndagsskulealder, er det ein enkel song frå søndagsskulen som har blitt viktig for meg, og denne har vore god å ha når det vert tungt og vanskeleg. Det er «Når det stormer».

Når det stormer, når det stormer,

når det stormer rundt omkring.

Han er sterkt og jeg er svak,

hjelper meg, tar nye tak.

Når det stormer, når det stormer,

når det stormer rundt omkring.

LAILA BERGHEIM OMMEDAL er sakshandsamar for idrett og friluftsliv i Sunnfjord kommune og bur på Sandane

Telefonen og digitale plattformer har vore viktige for meg gjennom koronakrisa. Påska, der vi elles pleier å ha besøk av barn og barnebarn, vart veldig spesiell, og saknet var merkbart. Det å då kunne sende eller få ei tekstmelding, ein snap eller ein videosam-

tale, få høre at dei var friske og hadde det bra, har vore den største trøysta og påfyll for hjartet.

Laila Bergheim Ommedal. Foto ved Sigmund Ommedal.

Det har og gjort godt å kunne følgje med på andakter og konsertar som Den norske kyrkja har lagt ut på Facebook og sjølvsagt gudstenestene som har vore sende frå våre eigne kyrkjer. I tillegg har eg fått med meg mange fine direktesende konsertar, både lokale og frå landet elles. Å kunne sitte koronatrygt i si eiga stove å få slike opplevingar, det har vore påfyll for sjela. Oppi alt er eg svært takksam for at vi bur her vi bur, med den flotte naturen og turmogleheitene vi har rundt oss. Det har vore utnytta til fulle! Utandørs har vi kunna møte naboar og venner på trygg avstand, det har vore verdifullt påfyll for både kropp, hjarte og sjel.

Leidulf Gloppestad. Foto ved Siv Kvalsvik Haugen.

Opptek med sokneprest Tore Myklebust i Breim kyrkje.

Stor tilstrøyming til digitale gudstenester

TEKST: GUNN HOLE

FOTO: RUNAR SANDNES

Då kyrkjene måtte stenge, var det ikkje lenge før ein tok til å sakne høvet til fritt å kunne samlast til gudstenester og andre samlingar. Det vi før hadde sett på som ei sjølvfølgje, var ingen rett lenger. Dei fleste av oss hadde aldri opplevd slike restriksjonar, og undra oss på korleis dette skulle bli. Men der det er behov, skapast det oftast svar.

Då landet vårt vart stengt ned, tok kyrkja i bruk Internett for å nå folk, og folk har kunna ta del i eit digitalt fellesskap på sosiale media uansett kvar dei budde. Mange har opplevd det som kjært og kjent å få sendningar frå eiga kyrkje med dei lokale prestane og deira medhjelparar, medan andre har lei-

ta seg fram til overføringer frå ulike guds-hus kringom i landet. Oslo domkirke har til dømes hatt over 50 000 visingar på fleire av sine gudstenestesendingar, og kyrkjer her i soknet har også opplevd høge sjåartal. Dei digitale gudstenestene har verkeleg erstat-ta mykje av det åndelege og menneskelege

fellesskapet kyrkjelydane har måttunnve-re. Tilsette og frivillige har stilt opp på ein imponerande måte. Så sit vi gjerne og lurer litt på ein del ting knytt til sendingane. Korleis opplever presten å skulle preike til menneske som ikkje fysisk er til stades? Korleis jobbar fotografen? Vi har fått fotograf Runar

Sandnes og sokneprest Tore Myklebust i tale for å få eit innblikk i dette arbeidet sett frå to ulike vinklar.

Først ein prat med fotografen:

*Digitale gudstenester er nytt her hos oss.
Korleis vart du, Runar, involvert i dette?*

- Det starta med at prost Vidar Bjotveit tok kontakt med meg i etterkant av ei gravferd der eg hjelpte til med strøyming i høve korona-restriksjonar. Han såg behovet for å gjere noko kring dei tradisjonsrike gudstenestene i påska og lurte på om eg hadde høve til å hjelpe til med nokre digitale versjonar. Dette ville eg sjølv sagt vere med på.

Korleis førebud du deg på opptak i kyrkja?

- Eg startar med liturgien for gudstenesta og går igjennom denne for å kartlegge innhaldet. Når ein skal filme ei gudsteneste som skal redigerast saman seinare, blir opptaka gjerne gjort i den rekkefølgja som er mest praktisk. Kronologien tek ein i etterarbeidet. Vi forsøkjer å filme på ein måte som gjer at dei som medverkar, slepp å vente for mykje. T.d. filmar vi salmane samla for seg, og det som skal gå føre seg ved alteret i ein annan bolk. Når ein skal filme på denne måten, er det viktig å tenke på scriptet eller kontinuiteten. Dette går på korleis ein bevegar seg, kva gjenstandar ein flyttar på underveis (talarstol, lysglobe), og om tekstlesarane tek med seg Bibelen fram eller tilbake frå talarstolen. Det kan fort bli litt forstyrrende om ein gjenstand brått forsvinn eller dukkar opp, utan at vi ser kven som har flytta han. I filmbransjen er det eigne personar som berre har som oppgåve å passe på slike ting.

Elles sjekkar eg vårmeldinga. Skiftande skydekke kan vere litt utfordrande, då lysforholda inne i kyrkja brått kan endre seg. Eg løyser denne utfordinga ved å sjekke posisjonen til sola i forhold til vindauge, og tek arbeidet vidare derifrå.

Til slutt gjer eg meg mine tankar om kameraposisjonar, synsvinklar og lyd. Sistnemnde er noko av det viktigaste. Eit opptak med knallbra bilet og dårleg lyd kan vere veldig forstyrrende. Men om lyden er bra, er det faktisk ikkje så nøye med biletquliteten, etter det eg har erfart. Eg etterstrevar sjølv sagt høg kvalitet på både lyd og bilet.

Kva utstyr brukar du?

- Eg nyttar gjerne to eller tre kamera samstundes, og desse er dedikerte kamera berrekna for filmproduksjon.

Når det gjeld lys, så forsøkjer eg først å legge merke til kva som finst av allereie eksisterande lys. Om det er behov for det, forsterkar eg så dette lyset med eige filmlys, slik at resultatet vert naturleg. God lyssetting er ei lyssetting du ikkje legg merke til. Ofte tek eg vekk lys for å skape ekstra kontrast. Dette gjer eg ved hjelp av store svarte tekstilar som "syg" til seg lyset slik at det ikkje blir reflek-

Vereide kyrkjekor under opptak på galleriet i Vereide kyrkje. Fotograf Runar Sandnes i aksjon heilt til venstre. Foto: Vidar Bjotveit.

tert tilbake frå dei lyse veggane i kyrkja.

Lyd er viktig, så der brukar eg både kabla og trådlause mikrofonsystem.

Filmproduksjonane syr eg saman med eit redigeringsprogram som heiter DaVinci Resolve. Men til sjuande og sist er det korleis du brukar desse reiskapane som avgjer det ferdige resultatet. Ein spør sjeldan ein forfattar om kva type skrivemaskin vedkommande skrev boka si på. Det er innhaldet som er det viktigaste, og alt det andre du gjer må støtte opp om dette.

Har du medhjelparar underveis?

- Eg har vore så heldig å få med meg Svein Petter Tveit som lydmann, og han avlastar meg mykje, spesielt når det gjeld oppmikking av kor/song og orgel. Han har hjelpt meg med lydopptaka til desse, og lydfilene han har sendt meg er nydelege. Eg har ofte hatt med meg sonen min Nicolai som assistent. Han er god å ha som berehjelp, og han plukkar opp stadig meir kunnskap innan styring av kamera og opprigging av utstyr. Slikt sparar meg for mykje arbeid. Og så må eg ikkje gløyme alle dei som legg til rette for gudstenesta. Prest, kantor, organist, kyrkjeteradar, kyrkjekoret og medliturgane. Det krevst ein kyrkjelyd for å få arrangert ei gudsteneste!

- Gudstenestene er annonserte på Facebook og publiserte på YouTube, men ikkje alle er fortrulege med desse programma. Kan ein publisere på andre stader som er endå lettare tilgjengelege?

Førebelser er Facebook og YouTube dei to største, og kanskje enklaste, plattformane å publisere på. Fordelen med desse er at det er ganske enkelt å sende ein videolink via tekstmelding eller e-post, og så kan du sjå gudstenesta direkte via mobil, nettbrett, datamaskin eller via smart-TV. Det er òg mogleg å lage eigne skreddarsydde løysingar,

men dette krev kanskje meir enn det smakar førebels. Teknologien utviklar seg raskt, og det vil kanskje bli endå enklare å finne fram innhaldet i tida framover. Om du kjenner nokon som kanskje kunne ha hatt lyst til å sjå gudstenesta, så inviter dei gjerne heim på ein kopp kaffi og eit kakestykke!

- Nokre kyrkjelag har blitt strøyma til utvalde grupper. Fortel litt om korleis dette går føre seg.

Alt kan i utgangspunktet strøymast. Eg har filma og strøyma fleire gravferder, i tillegg til direktesende gudstenester. For å strøyme er ein avhengig av nettverk, og mange av kyrkjene har dessverre ikkje så mykje nettverk å skryte av. Då må ein strøyme via 4G-nettet (mobilnett). Dette har heldigvis vorte enklare og enklare med åra, og opplastingshastigheita på 4G-nettet er mange stader raskare enn breibanda i mange heimar. Når 5G-nettet kjem for fullt i åra som kjem, vil problema med å laste opp stort sett vere eliminerte. Eg gjer uansett eit opptak av straumen, i tilfelle nettverket skulle svikte. Når ein strøymer via eit sosialt medium, er det enkelt å bestemme kven som skal vere publikum. Enten ved at ein sender til ei lukka side/gruppe, eller via ein sikker link. Nokre arrangement høver til offentleg bruk, andre held ein gjerne innan ein lukka krins.

- Kva samla erfaring sit du att med etter desse vekene?

Det har vore spennande oppdrag som har kravd gode rutinar både innan kamera, lyd, lys, regi, klipping og grafisk utforming. Ein lærer noko nytt kvar gong, og det handlar om å vere fleksibel og problemløysande. Om nokon spør meg om noko er mogleg å få til, så svarar eg som regel ja, og så får vi heller tenke oss litt om korleis vi skal få det til!

Korona-situasjonen har tvinga oss til å tenke på andre måtar, finne alternative løy-

Samfunnet opnar gradvis opp igjen, og prost Vidar Bjotveit kan halde preike for frammøtte i Sandane kyrkje.

singar og vere utforskande og søker etter nye måtar å kommunisere på. Dette ser vi allereie døme på innan skulevesenet og arbeidslivet, der digitalisering, nettundervisning og videokonferanser verkeleg har teke av. Og kanskje vi i tida framover vil legge merke til at det ofte ikkje lenger er snakk om erstatning, men supplement. Vi må bruke erfaringane vi no har gjort oss til å skape eit betre tilbod, og eit annleis tilbod. Vi har mange fine tradisjonar rundt oss som vi sjølvsgart ønskjer å ha med oss vidare. Og så blir utfordringa korleis vi kan ta vare på tradisjonane, og vidareføre dei på nye måtar. Ikkje enten eller, men både og.

Takk til Runar Sandnes for eit glimt bak sendingane frå hans ståstad. Sokneprest Tore Myklebust er klar til å fortelje frå sitt utgangspunkt:

Korleis har du som prest førebudd deg til digitale gudstenester?

- Det vi har sett for oss, er å lage ei forenkla gudsteneste. Det inneber stort sett å kutte element. Det har også vore avgrensingar på kor mange som kan møtast. Basert på kven som deltek, har vi så laga ein opptaks- og sendeplan. Når det gjeld sjølve preika, så

er ikkje den mykje annleis. Utgangspunktet er som vanleg preikteksten. Den treng kanskje litt forklaring, og ein må gjerne velje ut eitt eller fleire element. Elles leitar eg alltid etter eit innsteg som kan fange merksemda, til dømes kastenota som eg hadde med på gudstenesta frå Hyen. Ut frå teksten prøver eg å formulere eit tema. Eg ønskjer alltid å aktualisere bodskapen, eller formulert på ein annan måte: Kva har dette å seie for oss i dag? Det som er mest annleis ved digitale gudstenester, er at dei skal vere kortare, og dermed må ein freiste å formulere seg meir presist for å få fram poenget.

Korleis opplever du å ha gudsteneste utan å kunne sjå tilhøyrarane?

- Det som fungerer i kyrkja, fungerer også som regel på opptak, men det er ein markert skilnad: Ei vanleg gudsteneste har eit ganske stort spekter av samspel mellom liturg og kyrkjelyd. Når ein gjer opptak til gudsteneste utan frammøtte, er dette samspelet naturleg nok mest ikkje til stades. Ved førebuing til "preika" veit ein heller ikkje til vanleg heilt kven som kjem på gudstenesta, men då har ein høve til å justere seg i forhold til dei frammøtte. Ved dei digitale sendinga-

ne er denne dynamikken mellom predikant og tilhøyrar borte. Det direkte samspelet og responsen er fråverande. Det som likevel er gledeleg, er at veldig mange har fått med seg sendingane. Vi har fått gode tilbakemeldingar i ettertid om at folk har verdsett desse opptaka frå deira eigne, kjende kyrkjer.

Kven har delteke for å lage sendingane?

- Prestar og organistar har arbeidd mykje med dette, og i tillegg har andre tilsette teke på seg oppgåver. Kyrkjelydspedagog Lars-Bjarte Osland har vore fotograf og produsent på gudstenestene frå Hyen og Gimlestad. Svein Petter Tveit, som har eit engasjement knytt til kyrkjegardane, har vore ein fantastisk ressurs på lyd. Vi har også henta inn folk som syng eller kan vere forsongarar. Dette har vore veldig fine innslag i sendingane. Konfirmantar og medliturgar har delteke slik dei elles ville ha gjort. Og ikkje minst har vi leigd inn Runar Sandnes, som er profesjonell fotograf, ved fleire høve.

Det har vore mykje nytt å setje seg inn i?

- Det gode oppi alt dette er at både eg og dei andre tilsette i kyrkja, staben, har lært ganske mykje underveis. Dette vil vi kunne gjere oss nytte av seinare. Eg har dess-

Audhild Bogstad var medliturg langfredag i Breim kyrkje.

utan friska opp datakunnskap og lagt inn eit script på kyrkja si heimeside, slik at dei klargjorde videoane dukkar opp der på det tidspunktet som er sett. For meg personleg har det å kunne bruke arbeidstid på å lære data vore ei glede og kome andre til nytte.

Mange har fått med seg dei digitale sendingane. Bør ein halde fram med sendingane også no når samfunnet og dermed kyrkje-ne gradvis vert opna opp igjen?

- Viruspandemien fører til at nokre framleis vil verte rådde frå å møte opp på arrangement, slik det ser ut i dag. Dessutan er det ein del som til vanleg heller ikkje lenger kan delta på gudstenester. Andre stader har ein lenge hatt overføringer til omsorgssenter og liknande. Det er i høgste grad aktuelt for oss også å strøyme, som betyr å sende direkte. Dette kan førebels berre gjerast frå Sandane kyrkje, sidan der er internett-tilgang. Eg kan legge til at videoane ligg ute i to veker.

TONO avgrensar tida på grunn av at vi nyt tar salmar.

Det har vore ulike typar digitale overføringer frå soknet?

- Ja, det første vi la ut på sidene våre var organist Janne Øisang Grinaker som spelte nokre av salmane vi skulle ha brukt i Hyen på den første gudstenesta som vart avlyst. Det blei lagt merke til av ganske mange. Det neste var frå Vereide kyrkje, "Hvis alt hadde vært som vanlig", med song av Margot Meling Nesgård og Morten Leirgul på piano. Den har blitt sett oppimot 2700 gonger på YouTube. Flott var det også med søndags-skule for alle dagane i påska frå Vereide søndagsskule. Diakon Ingebjørg Isane Fure delte tankar kring skjærtorsdag, det var på-skeaftan-refleksjon ved Sigurd Vengen, og vi har sendt nettgudstenester langfredag, påskedag og dei to påfølgjande søndagane. I nokre gravferder her i Gloppen har det også

blitt gjort opptak. Ingen av dei er blitt direkte overførte, men delte med aktuelle pårørende. Samla er det ganske mange prosjekt som vi har fått til i lag, og eg seier stor takk til alle som har delteke på ulike måtar!

- Aktivitetane framover finn du på nettsida til Kyrkja i Gloppen: www.gloppen.kyrkja.no. Der ligg også dei siste digitale opptaka frå gudstenestene
- På YouTube ligg fleire av videoane som er omtala i artikkelen. Søk der på «Kyrkja i Gloppen»

Kantor Anders Rinde takkar for seg etter 37 år i Gloppen

TEKST OG FOTO: HARALD ASKE

- Eg har alltid kjent arbeidet som ei velsigning. Eg har også kjent det som eit kall, og trur at det er heilt i tråd med luthersk kallstanke. Dessutan har eg likt å spele til gudsteneste – til ein syngande kyrkjelyd. Å ha Vereide kyrkje, spesielt, som arbeidsstad, har vore eit privilegium. Eg sluttar ikkje fordi eg er lei, men fordi eg har nådd pensjonsalderen og trur det er best å gje seg mens leiken er god.

Gudrun og Knut Rinde fekk fire born: Eva, Anders, Magne og Anne-Berit. Anders fortel at i heimen på Vereide var det mykje song og musikk. - Begge mine foreldre var aktive i songkoret Jubilo i alle dei år, og etter kvart vart vi med der alle fire borna, men ikkje samstundes. Far min var i Bergen i embets medfør og kom i kontakt med Trygve Præsttun, dåverande domorganist. Dei kjende kvarandre frå før, for under krigen var ungane til Præsttun-familien på

Rinde. Far kjøpte trøorgel med Præsttun som konsulent, men den einaste som kunne spele på det, var mor mi, Gudrun, som hadde fått litt opplæring i barndomen. Eva og eg gjekk opp bakkane heim til Ivar Glomnes og fekk speletimar med han. Det gjorde vi to vintrar. Seinare var eg orgellærar for Magne og Anne Berit, men med vekslande resultat.

Når begynte du å spele kyrkeorgel og fekk forståing for at det var den vegen du skulle gå?

- Eg spelte med Per Valø, dåverande orga-

nist i Vereide ein vinter, men det var på eit harmonium på folkehøgskulen. Notane var «Ved orglet» nr. 1-10. Ein sommar medan eg gjekk på gymnaset var eg saman med ein kamerat som foreslo at vi skulle gå inn i Vereidskyrkja og spele orgel. Han skaffa nøkkel, og vi gjekk inn og spelte på orgelet. Vel heime igjen måtte eg fortelje kvar eg hadde vore. «Vi har spelt på orgelet i kyrkja», kunne Anders fortelje til mor og far. - Vi snakka med organisten og fekk det inn i lovlege

former.

Hausten 1971 var mine foreldre bedne opp til Aske. Då var organist Ragnar Asker der, og dei avtalte at eg skulle få timer med han. I desember 1971 fekk eg sertifikat, og frå januar 1972 køyrdet eg til Folkestad, tok ferja til Volda og fekk orgeltimar med Ragnar ein gong i månaden. Då først vart det skikk på orgelspelet med pedal.

Eg var russ våren 1973, og deretter vart det militærtjeneste. Der spelte eg orgel heile tida, både på rekruttskulen på Evjemoen og seinare i Kirkenes. Der var eg med på å starte opp att Kirkenes kirkekor. I Kirkenes var eg med i ei gruppe som deltok i eit musikkprogram som heitte «Musikk landet rundt», så då debuterte eg i NRK, fortel Anders.

Gjekk du rett vidare til organistutdanning etter dette?

- Nei, det gjekk ikkje an, for opptaka der skjer mellom jul og påske, og då var det sommar, og eg var dessutan langt frå kvalifisert. Men eg kunne godt tenkje meg å studere musikk, så det enda med at eg reiste til Oslo og gjekk på musikklinja på Fjellhaug. Der fekk eg orgeltimar med Nils Bjerkestrand, organist i Sinsen. Etter dette året kunne eg kvalifisere meg gjennom opptaksprøve på Norges Musikkhøgskole. Opptaksprøva var svært krevjande. På høgskulen hadde vi forskjellege lærarar i ulike disiplinar. Eg hugsar framfor andre Søren Gangfløt. Han var ein einar i sin generasjon. Søren Gangfløt vart første professor i kyrkjemusikk då Musikkhøgskolen vart etablert i 1973, men sa opp stillinga året etter og gjekk tilbake til stillinga som domkantor i Fredrikstad. Eg trur han tykte det vart for mykje administrasjon i professorstillinga. Men han heldt fram som timelærar, og eg fekk han som hovudlærar i orgelspel. Litt kuriøst er det kanskje at den som har bygd orgelet i Vereide, er sonen til Søren Gangfløt. Søren var her i februar 1982 og spelte konsert i samband med vigslinga av det nye orgelet. Men det var før eg kom til Gloppe. Det var eit sjokk å begynne på Musikkhøgskolen. Der var så mange flinke folk der. Ein av medelevane spelte Ess-durpreludiet av Bach til opptak. Det fortel litt om nivået. Og ikkje var det alltid så lett å finne øvingslokale. Eg sykla ein time kvar veg frå der eg budde, og det hende at både eg og andre øvde om natta.

Sigrun og Anders er fødde same året – 1953. Sigrun tek framleis ei og anna vakta ved Nordfjord psykiatrisenter på Nordfjord eid. Sigrun kan fortelje at ho voks opp i ein heim med mykje musikk. - Far min spelte fele og mor var pianist. Anders skyt inn: - Svigermora mi var flink til å spele. Sigrun er

fødd i Drammen, men har budd ulike stadar i landet. - Pappa var utdanna teolog, men har alltid arbeidd i skulen, fortel Sigrun.

Korleis trefte de kvarandre?

- Anders og eg song i same koret, Jubilo, i Oslo, og vi trefte kvarandre der. Vi gifte oss då eg var ferdig med sjukepleiarutdanninga, men då hadde Anders eitt år igjen.

Anders skyt inn: - I dei to siste studieåra var eg organist og korleiar i Misjonssalen. Der hadde dei eit ganske godt orgel, og i den stillinga følgde det med ei leilegheit. Sigrun held fram: - Dermed fekk vi bu der, og den dagen Anders skulle spele eksamen, fekk vi vår førstefødde, Steinar Andreas. Etter kvart kom også Øystein og Kristin.

I 1979 flytta familien til Øvre Årdal. Farnes kyrkje var ei fin kyrkje og kunne brukast til mangt, men akustikken var vanskeleg. Tor Strand hadde vore organist der i ti år og starta eit motettkor. Geir og Petra Eikenes budde også i Årdal, og Anders og Geir hadde fleire konsertar saman på ulike stadar. Anders dirigerte Øvre Årdal skulekor, og Geir hadde aspirantane til dette koret. Sigrun strekar under at tida i Øvre Årdal var ei veldig kjekk tid. 1982-83 vart det eit studieår i Stavanger, der Anders tok songpedagogisk utdanning med Aud Halle som lærar.

Kvifor kom du til Vereide?

Sigrun er rask frampå: - Det var barndomsheimen Rinde som drog! Men Anders legg vekt på at han var imponert over at ein hadde fått til eit så tenleg galleri med eit flott orgel. - Eg fekk ei 76,2 prosent stilling som organist og resten i kulturskulen. Då Per Mardal sluttet i 2001, vart stillinga regulert til 100 prosent.

Å vere organist er i første omgang å spele til kyrkjelege handlingar som gudstenester, gravferder og bryllaup, men i di stilling var der lagt inn ein god del arbeid med kor. Kva har det betydd for ditt arbeid å ha kyrkjekor?

- Koret har vore eit verktøy i gudstenesta, om lag som orgelet (ordet orgel tyder verktøy). Vi har hatt som mål at koret skal delta på ei gudsteneste i månaden. Men koret har også hatt andre oppdrag, også konsertar. Eg hugsar frå studietida i samband med at vi innstuderte og framførte ei Bach-kantate, at noko slikt var heilt urealistisk å få til på landsbygda (eg tenkte at eg ville hamne i ei bygd, bylivet freista ikkje). Likevel framførte vi ei Bach-kantate allereie medan vi var i Øvre Årdal. Sidan er det blitt fleire store verk. Så mine forventningar på det området er til overmål oppfylte.

Til hausten har Anders dirigert Vereide kyrkjekor i 37 år. Kyrkjekoret har gjennom desse åra vore med på å framføre heile eller delar av større verk som Juleoratoriet og tre kantater av Bach, Julekantate av Arne Dags-

vik, Salme 100 av Cesar Franck, Pilgrimsmesse og Allehelgensmesse av Hovland, delar av Messias av Händel, Missa Brevis av Karlsen, Rydd vei for Herren og Missa Sancta Sunniva av Kverno, Förklädd Gud av Larsson, Messe i G-dur av Mozart, La livets kilde rinne av Sundberg, Visst skal våren komme av Sigvald Tveit, og fleire. Til gudstenester og konsertar har koret sunge nær 300 ulike songar.

NORDFJORD ORATORIEKOR

I tillegg starta Anders Nordfjord oratoriokor som han dirigerte i 15 år. Her kunne ein framføre større verk med kor og orkester saman med dyktige solistar. Anders la ned eit stort arbeid også på dette feltet. Etter at oratoriokoret vart lagt ned, har ein bygt på Vereide kyrkjekor som ein stamme og henta inn støttesongarar til eit meir slagkraftig kor når større ting skulle framførast.

Kva har vore drivkrafta i arbeidet?

- Eg har alltid kjent arbeidet som ei velsigning. Eg har også kjent det som eit kall, og trur at det er heilt i tråd med luthersk kallstanke. Dessutan har eg likt å spele til gudsteneste – til ein syngande kyrkjelyd. Å ha Vereide kyrkje, spesielt, som arbeidsstad, har vore eit privilegium. Eg sluttar ikkje fordi eg er lei, men fordi eg har nådd pensjonsalderen og trur det er best å gje seg mens leiken er god. Dessutan er det ikkje så lett å få søkjarar til stillinga, og fortset utviklinga i same lei, så blir det berre verre. No har vi heldigvis ein søkjar, og eg vonar vedkomande vert motteken like godt som eg vart det. Det gjeld blant medarbeidarane i kyrkja (som det er fleire av no enn då eg starta), og i musikk- og kulturlivet generelt i kommunen. Dei ytre tilhøva ligg vel til rette – her er relativt gode orgel (særleg Vereide og Breim) og interesse for korsong. Her er mange dyktige musikarar i kommunen, distriktsmusikarar og andre tilsette i kulturskulen og på Firda, som det har vore ei glede å arbeide saman med. Her er også eit godt medarbeidarfellesskap. Staben er litt utvida no i høve til då eg starta. Då var det i første rekke prestane eg samarbeidde med. Eg har aldri opplevd «vanskelege» prestar. Tvert imot. Men gjennom vervet som tillitsvald for organistane og kantorane i Nordfjord prosti om lag heile tida (i dei første åra for heile Sogn og Fjordane), veit eg litt om kontroversar og konfliktar som kan oppstå også i kyrkjeleg samanheng.

LITURGIREFORMER I KYRKJA

Viss vi reknar inn studietida mi, og det bør vi, for allereie då spelte eg til gudstenester både i Oslo og her heime i feriane, så har eg i mitt virke som kyrkjemusikar opplevd to store og gjennomgripande liturgirevisjonar,

Anders Rinde på orgelkrakken i Vereide kyrkje.

tre hovudsalmebøker og to tilleggssalmebøker. Eg hugsar også godt den såkalla «prøveliturgien» som vi hadde ei tid i Vereide (1969). Det var ein del av prosessen fram mot liturgien som vart innført i 1978/79 og som avløyste 1920-liturgien. I studietida følgde vi nøyne med i arbeidet med ny liturgi, ikkje minst fordi fleire av lærarane våre var direkte involverte. I det heile trur eg også at engasjementet blant folk flest i slike spørsmål var større då enn i dag. Den siste revisjonen (2014) kan det seiast mykje om, særleg om prosessen. Kyrkjearådet hadde vel ein tanke om at flest mogleg skulle bli engasjerte i arbeidet og lukkast vel med det, men eg trur mange opplevde det som ein slitsam prosess. Det vart skapt eit inntrykk av at kvart enkelt sokn no kunne vedta si eiga gudstenesteordning berre dei følgde ein viss overordna mal (ordo), jamfør eit av honnørorda i reforma, «stedegengjøring». Dette skulle også gjelde

musikken, det vil seie melodiane til dei faste ledda, ordinarieledda. Den enkelte kyrjemuusikar vart faktisk oppmuntra til å komponere sine eigne melodiar og prøve dei ut. Så viste det seg etter kvart at Kyrkjemøtet til slutt skulle vedta ei ordning for heile landet (det hadde stått med lita skrift heile tida). Det har dei no gjort (2017), og vår noverande ordning må justerast. Eit av dei mest positive elementa i den nye ordninga er etter mitt syn innføring av medliturgar, sjølv om det truleg hadde vore rom for medliturgar også i den gamle ordninga.

SALMEBOKREVISJONAR

Av salmebokforsyning vil eg særleg nemne den boka som vi tok i bruk i 1985. Det er nok den mest radikale revisjonen i mi tid som kyrkjemuusikar. Tida var då overmoden for ei ny bok, både med omsyn til innhald og språk. Utstyret hadde også endra seg:

No hadde alle salmar notar til første vers. Nynorsk salmebok og Landstads reviderte hadde notar berre i skuleutgåva. Salmar var pensum i skulen, og då måtte notane vere med. Men no er det slutt med det, og vi må lære melodiane i kyrkja, i gudstenesta. Då treng vi notane.

Eg var mellom dei som meinte at siste salmebokrevisjon (2013) var unødvendig. Vi kunne godt nytte 1985 nokre år til. I staden kunne vi få ei ny tilleggsbok til erstattning for Salmer 1997. Det nye og eventuelt eksperimentelle kunne få plass i tilleggsboka til utprøving. Slik gjekk det ikkje, og vi lever vel godt med det, sjølv om vi kan sakne litt av det som ikkje lenger er med, som t.d. salmen «Den som i alt let Herren råde» i omsetjing av Kari Arnestad. Det er ein salme som har vore i våre bøker sidan Guldbergs salmebok, i ulike former og omsetjingar.

Eg synest også å merke ein tendens som for alvor slo igjennom i Salmer 1997: Ein del melodiar som er lite eigna til fellessong er tekne med. Dette er også antyda i forordet til høyridingsdokumentet (1996) til Salmer 1997. Tendensen er kraftig forsterka i den aller nyaste salmeboka. Det speglar vel samfunnet og tida vi lever i. Vi syng mindre enn før, og særleg gjeld dette allsongen.

INSTRUMENTA I KYRKJENE VÅRE

Nokre ord om orgelparken i Gloppen. Jamt over er orgla i kyrkjene i god stand. Orgelet i Gimlestadel er det som fuskar mest. Det kjem av at spelepulten er elektrisk og at kontaktane er utsette for 70 års slitasje. Orgelet i Breim kyrkje er det eldste, frå 1904. Det er dessutan ikkje endra sidan starten, med unntak av at vindforsyninga er blitt elektrisk. Då orgelet var 100 år i 2004, vart det eit høve for meg til å spele inn ei plate, «Bløm fagert opp i meg», som for ettermidda dokumenterer den fine klangen i dette orgelet. Men i Vereide står flaggskipet blant orgla i Gloppen. Dessverre gjekk firmaet som bygde orgelet konkurs få år etterpå. Det var ein svært god og lovande orgelbyggjar. Men så står orgelet også i det beste konsertlokalet i Gloppen for akustisk musikk.

Utanom den vanlege jobben Anders har, er han med i styret for Gloppen musikkfest, har 12 år i styret for Norges Kirkesangforbund, to år i deltidsstilling som forbundssekretær og er styremedlem i eit politisk parti. Han er med andre ord ein samfunnsinteressert mann!

Men Sigrun, du har vore aktiv korsongar heile livet ditt. Har du spesielle opplevingar du har lyst til å ta fram?

– Det må bli framføringa av Anton Bruckners verk Christus factus est med koret Jubilo i Oslo. Det var fantastisk. Elles er det å sygne Messias stort! Men å sygne i

kyrkjekoret har alltid vore kjekt for meg.

På spørsmål om Sigrun spelar noko særleg piano no, svarar ho: - Nei, ikkje så mykje no. - Du jobba som sjukepleiar før du spesialiserte deg innan psykiatrien? - Ja, arbeidet på Nordfjord psykiatrisenter har vore svært gjevande, og eg har lært mykje.

Fagleg kunnskap er viktig, og ein må vere tolmodig, legg Sigrun til, - og bere håpet for dei ein skal hjelpe.

Når de no vert pensjonistar begge to, har

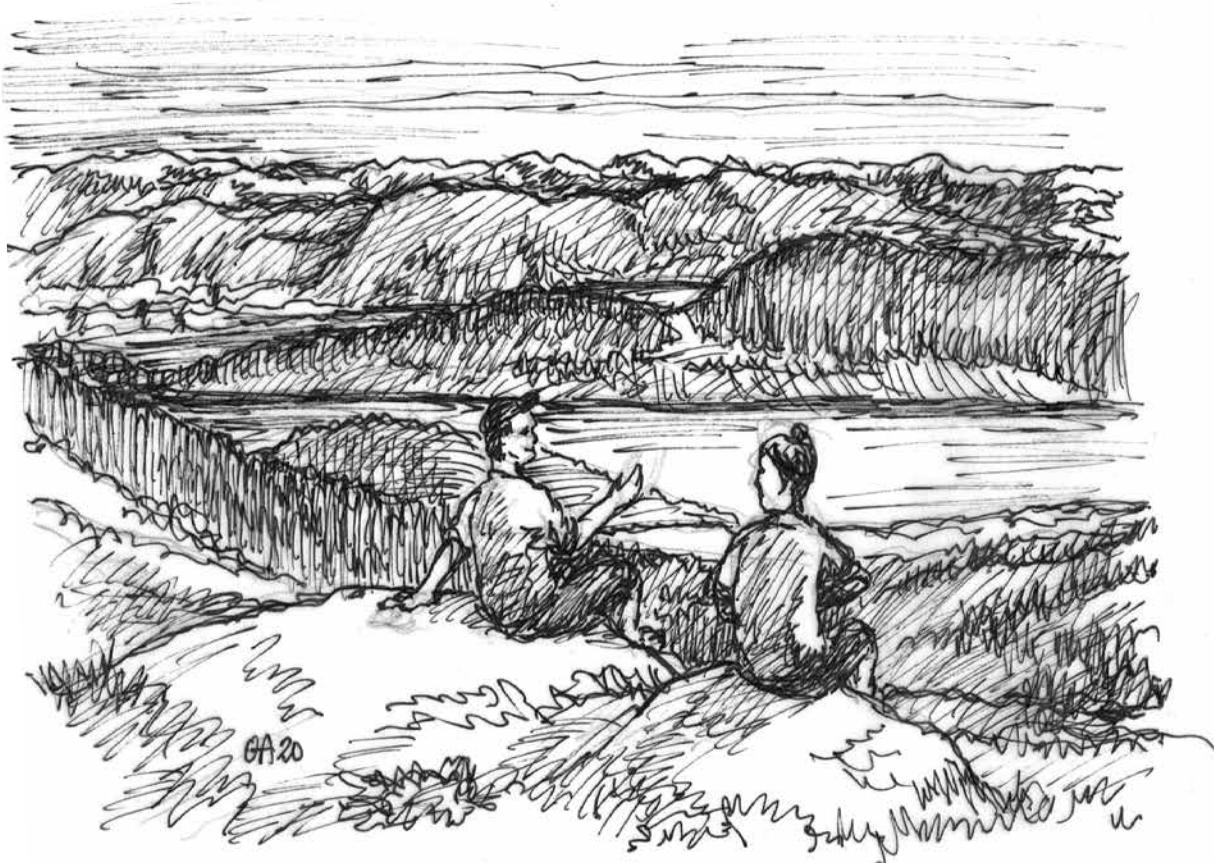
de nokre planar de vil dele med oss i Kyrkjebladet?

- Vi har ikkje konkrete planar, men vi har fem barneborn, tre i Molde og to i Kristiansand, så det er eit mål å sjå dei litt meir. Elles nemner dei elvecruise, bygge drivhus, at dei har stor eigedom som skal stellas, og stelle frukttrear betre.

Anders avsluttar: - Koronaepidemien har ført til endra planar for avslutninga av mitt yrkesaktive liv. Men no ser det ut til at den

konserten som var tillyst 3. mai (i Kyrkjebladet nr. 2) kan gjennomførast siste søndag i juni med inntil 200 tilhøyrarar. Konserten med kyrkjekoret 7. juni derimot, må utsetjast til hausten. Smitteverntiltaka vil ikkje vere over, så ting kan endre seg til den tid, men folk må følgje med i avisar etter kvart.

Uansett reknar vi med at Anders får høve til å øve langsmed, og at vi får høre han spele orgel framleis.

Storemannen

EINAR GIMMESTAD

Gjennom eit langt liv er det visse ting ein ikkje kjem utanom, mellom anna gravferder. Det er ein del av livet som møter ein frå tid til anna.

Død og gravferd lever sitt eige liv. Eit innhald alle slike samlingar har til felles, er godord og minne om den som har gått bort, ord som vert borne fram enten i kyrkja eller under den lettare delen på minnestunda.

Same kor velformulerte, velmeinte og attkjennande desse minneordna er, har dei alder fleste det til felles at kort tid etter er dei gløymde.

Men nokre få gonger har det som vert sagt

ein perspektiv over seg og er så velformulert at det vert verande i minnet. Ikkje på grunn av mange ord og veltalande formuleringar. Nei, det vert ståande i kraft av det enkle, audmjuke og kvardagslege som mange kjenner på, men ikkje får gjeve uttrykk for.

Det er mange år sidan no, på minnestunda var det ein slekting og turkamerat som sa nokre ord om sin avlidne ven gjennom mange år. Han fortalte om ein av dei mange fjellturane dei hadde saman. Dei hadde streva seg opp mot fjella, hadde gått opp bratte lier, vandra frå høgdedrag til høgdedrag, hatt fjell og vidde framføre seg og bygda og fjorden under

seg, - ei naturoppleveling som gjorde godt, og også fekk fram tankar og refleksjonar.

Medan dei sat med niste og kaffi og tok innover seg naturen kring dei, kom det frå den no avlidne turkameraten: «Storemannen har lagt det godt til rette føre oss i dag!»

- Ei lovprising av naturen og av dagen. Men og ei erkjening av større krefter bak det heile, krefter som ein i undring aner. Det var dette høgstemte, men og kvardagslege som den avlidne kalla Storemannen som hadde lagt så vel til rette for desse to som vandra i fjellet og naturen sin mektige katedral, kameraten tok fram i minneordet.

Ein gong ...

Ein gong skal vi sitja der med oldebarna
på fanget og fortelja om den gongen
vi alle heldt pusten då vi gjekk forbi
kvarandre på butikken, og korleis
vi gjekk i sirklar for å ikkje koma nær.
Ein gong skal vi sitja der og mimra
om den gongen vi ikkje kunne klemma
eller ta i handa. Den gongen vi helste
med foten og albogen og korleis
vi ein og annan gong gløymde oss
og gav nokon ein klem likevel.
Ein gong skal vi sitja der
og sjå attende og tenkja kor rar
denne tida var då vi lærte oss
at dopapir tilsynelatande er
det viktigaste ein kan ha i skapet,
og at det finaste vi kan gje ein nabo i naud
er ein pakke gjær og litt kveitemjøl.
At det går heilt fint å berre vera heime
hos seg sjølv veke etter veke,
månad etter månad.
At det går an å gjera ting
på måtar vi ikkje har gjort før.
At det går an å vera saman på avstand,
men at det gjer ganske vondt å ikkje ta på nokon.
At det gjer vondt å ikkje kunne gje ein klem.
Og til slutt skal vi sei noko om at vi menneske venner oss til det aller meste,
og at sjølv det rareste i denne verda kan bli ein slags normalitet
til slutt.

Oddny Irene Miljeteig og biskop Halvor Nordhaug hadde ein alvorleg samtale med mykje humor på Litteraturhuset. Skjermdump frå kirken.no

Med biskop Halvor Nordhaug på heimebane «På trua laus»

TEKST: ARVID JORDANGER

Mange har gode minne frå bispevisitasen i 2019. Vi fekk møte biskop Halvor Nordhaug som forkynnar og foredragshaldar, nokre også til samtaler. Han er ikkje redd for å stille dei vanskelege spørsmåla. Nyleg gav han ut boka «Men hva med de andre?» Her stiller han mellom anna spørsmålet om frelsa også kan gjevast til dei som aldri fekk høre evangeliet, og difor heller ikkje kunnetru.

Dersom ein går inn på nettsida til Bjørgvin bispedøme og klikkar på «Aktuelt», vil ein finne mykje interessant. Biskopen inviterer markante og modige menneske til samtale om tru og ikkje-tru, med håp om at både han og vi blir rikare. Her er noko av det vi kan finne:

«MED BISKOPEN PÅ HEIMEBANE»

I samtale med domprost Gudmund Waaler er tema nattverden og kampen i Getsemane (frå Fana kyrkje) og Jesu død og oppstode (frå Mariakirken). Kvart av innslaga varer ein liten halvtimme.

«Kvífor lar Gud alt dette hende?» Dersom Gud er allmektig og kjærleg, kvífor finst det så mykje vondt i verda? Etter ein times foredrag av Nordhaug, er det ei panelsamtale med biskopen, filosof og human-etikar Svein Salhus og sokneprest Kjersti Gautestad Norheim.

«Gud – usynleg, men verkeleg?» Om Gud, vitskap og det fattige språket. Etter biskopen sitt foredrag, er det samtale med han, redaktør Frøy Gudbrandsen i Bergens Tidende og domprost Gudmund Waaler.

«PÅ TRUA LAUS»

Denne møteserien er frå Litteraturhuset i Bergen, der biskopen ønskjer å sleppe trua laus frå kyrkja sitt indre rom og utsetje ho for spørsmål, kritikk og forsvar.

Dette året har han så langt hatt ein gjest, Oddny Miljeteig. Miljeteig er SV-politikar og medlem i Bjørgvin bispedømeråd. Utgangspunktet for samtalene er biografien om henne, «Hjartebank». Samtalene har høve-

leg nok fått tittelen «Med Jesus i hjartet og hjartet til venstre». Samtalen kan du sjå på Vimeo eller på under aktuelt under Bjørgvin bispedøme på kirken.no.

I møtet med Linda Eide er tittelen «Siste ord er aldri sagt». Her skal dei samtale om ordets makt, alvor og skjemt, og om menneskeord og gudsord. Dette møtet var planlagt til 29. april, men er utsett.

Av tidlegare gjester hos biskopen kan vi nemne professor Frank Aarebrot, som snakkar om Luther og reformasjonen, Bjørn Eidsvåg, forfattar Olaug Nilssen og skodespelar Bjarte Hjelmeland. Teatersjef Agnetha Haaland og Oslo-biskop Kari Veiteberg snakkar om «Kyrkja og teateret».

Biskop Nordhaug er ein kunnskapsrik og flink foredragshaldar og ein lun og god samtalepartner for gjestene sine. Dersom vi tek ein tur innom nettsida til Bjørgvin bispedøme, kan vi risikere å bli både meir kunnskapsrike og klokare. Kan tilrådast!

Det er tilsett ny prost i Nordfjord prosti, og han har sendt denne helsinga til kyrkjelydane.

Kjære brødre og søstre i Kristus

Det er med stor spenning og glede jeg ser frem til å begynne min tjeneste som prost til høsten, og ikke så rent lite ærefrykt for den tillit som blir vist meg. Jeg skal introdusere meg selv noe mer inngående når jeg tiltrer, men for nå ønsker jeg å sende dere alle en liten hilsen ifra Irak, der min nåværende menighet lever i en muligens større isolasjon enn de aller fleste der hjemme.

De siste månedene med unntakstilstand og stor grad av isolasjon fra mennesker rundt oss har satt mange ting i perspektiv. Det å være avskåret fra kroppslig kontakt i stor grad; håndslag, klemmer og nærbet har berørt strenger inne i de fleste av oss som kanskje ga mer lyd enn det vi trodde. Også i kirken. Hvordan skal et folk som er, bokstavelig talt, kallet til fellesskap leve i en tid med separasjon og adskillelse? Pandemien som fremdeles rammer store deler av verden minnet også oss på, i vårt rike, avanserte og trygge industriland, at noen sykdommer rammer fremdeles uten diskriminering. Den minnet oss på at også vi er sårbar. Vår kropp er skjør og sårbar. Mange av oss har også blitt minnet på at det er gjennom kroppen vi kommuniserer med andre mennesker. I det øyeblikket vi ikke lenger kan ta en venn i hånden eller gi noen vi er glad i en klem, så ser vi hvor mye av vår kommunikasjon med andre som egentlig skjer ved hjelp av kroppen vår. ”Jeg vil gi dere hjerter av kjøtt”, sier Esekiel. For det første kan man lure på hvorfor man får dette bibelske løftet om noe som vi ganske innlysende allerede har, men også på hvorfor Gud ønsker at selve senteret i oss selv skal være noe så skjørt og sårbart? Og går vi til Paulus kan vi finne noen lite oppmuntrende ord om kjødet som noe relativt suspekt og ofte direkte negativt. Både sårbarheten og de rett ut negative omtalene av kjøttet hos Paulus, gjør at vi ofte ønsker å være noe mer enn kjøtt. Likevel insisterer Esekiel på at dersom vi nekter å være kropp og kjøtt, blir vi mindre, ikke mer menneskelige. Vi får isteden et hjerte av stein. Et hjerte som ikke er av kjøtt vil heller ikke være åpent for berøring og læring. Det vil ikke være åpent for å føle og å dele. Det vil derfor ikke ha noe annet objektiv enn seg selv, intet annet å tilbe enn

seg selv - en avgudsdyrkelse. Det motsatte av kjøtt er ikke ånd, men stein. Vår kropp er sårbar, ikke bare fordi den er bokstavelig talt mulig å skade rent fysisk, men også fordi vår indre sårbarhet påvirkes av det vi absorberer gjennom vår kropp: det vi hører og det vi ser. Likevel lover Gud oss et hjerte av kjøtt! Han lover at selve senteret i oss skal være noe radikalt sårbart. Hva slags løfte er det? Det er et løfte om at Gud vil gjøre oss til en del av menneskeheten, verken mer eller mindre. Det er et løfte om å gjøre oss kapable til å lytte, tale og dele med de utstøtte, de syke og de uten rettsbeskyttelse; et løfte om

kjærligheten til nettopp den sårbare kroppen, det skjøre kjøttet. Når den hellige Katarina (1347-1380) omfavnet den spedalske, elsket hun mannen, personen, som ble møtt i - ikke over eller bak - kroppen hans. De-sto mer vi forsøker å distansere oss selv fra vår sårbare kropp, desto mer står vi i fare for å falle inn under Esekiels dom; å få hjerter av stein. Hjerter som vi ofrer på våre egne konstruerte alter. Men ”vi har et alter”, sier forfatteren av Hebreerbrevet, og det er der Kristus er. Vår Gud har møtt oss i kjøtt. I kropp. I en kjent bønn hører vi til og med ”I dine sår, gjem meg”, for der er vår trygghet.

at vi skal tilhøre den samme verden som de fattige og de uten håp og verge. Med et hjerte og en kropp som kommuniserer.

Å tilhøre Gud er å lære å også tilhøre min egen kropp, min egen sårbarhet, og å lære å akseptere den kroppen. Det handler om å innse at det selvet som Gud elsker og handler med ikke er en fjern filosofisk ide langt inne i meg en plass, men min kropp. Jeg er den kroppen, enten jeg er ung eller gammel, frisk eller syk. Jeg kan likevel ha et ambivalent forhold til den, og mennesker med kroniske sykdommer, kreft, AIDS og ulike handikap kan ofte føle at de er fremmede for sin egen kropp, og de kan ha et sterkt ønske om å være noe mer enn denne kroppen. Og de har selvfolgelig rett. De er mer. Mye mer. Men det kristne mennesket vil si at dette ”mer” finnes i det første møtet og den første

I disse krevende tider har vi alle følt på hvor sårbar vår kropp egentlig er, og hvor avhengige vi er av kroppslig kontakt og nærbet med andre mennesker. Derfor ber vi vår inkarnerte Gud om å få inkarnasjonens gave: hjerter av kjøtt, for å alltid minne oss på vår sårbarhet og vår solidaritet med de syke, de ensomme og de som lengter etter kontakt.

Ta godt vare på hverandre, ring noen som kanskje trenger det, så sees vi alle etter hvert til høsten. Jeg ser veldig frem til å komme på plass hos dere.

Pax et Bonum

Stian Heggedal

29. april 2020, minnedagen for Katarina av Siena, Anbar IRAK

Søndag 10. mai i Nidarosdomen: Olav Fykse Tveit (f. 1960) vigsla til biskop og preses i Bispemøtet

TEKST: ARVID JORDANGER

Som preses, eller leiande biskop i Bispemøtet, overtek han etter Helga Haugland Byfuglien, som har hatt denne stillinga sidan 2011. Sjølv om få var til stades i Nidarosdomen, følgde mange gudstenesta framfor fjernsynskjermen.

Han var sterkt ønskt i denne stillinga. Bispemøtet, som hadde høve til å nominere tre kandidatar, nominerte berre han. Kyrkjearådet følgde denne innstillinga og gjorde den formelle tilsettinga. Preses har sete i Trondheim, med kontor i Erkebispegården. Han har Nidaros domprosti som sitt tilsynsområde.

KJENNER LANDET OG DET KYRKJELEGE LANDSKAPET

Som presteson hadde han oppveksten sin på fleire stader i landet, på Bømlo, Dale og Gol. Etter at han var ferdig utdanna ved Menighetsfakultetet, var han feltprest og sokneprest i Haram på Sunnmøre. I 2002 fullførte han den teologiske doktorgraden. Han har vore sekretær for kyrkja si læremeld og i kyrkje-stat-utvalet.

KJENNER VERDA

I åra 2002-2009 var han generalsekretær i Mellomkyrkjeleg råd. Dette rådet vart opprettet i 1970, og har som oppgåve å samordne og fremje kontakten mellom Den norske kyrkja og kyrkjer utanfor Noreg sine grenser. Ei viktig oppgåve er å ha samband med internasjonale kyrkjelege organ der Den

norske kyrkja er medlem. Eit av desse er Kirkenes Verdensråd. Her har Olav Fykse Tveit dei siste ti åra vore generalsekretær. Dette er den største økumeniske organisasjonen i verda. Han omfattar 350 kyrkjesamfunn med meir enn 500 millionar kristne i 110 land.

skal vere. Han har jobba mykje strategisk i Kirkenes Verdensråd, og det trur eg han vil gjere i Den norske kyrkja framover.» Og ho legg til: «Han har gjennom arbeidet sitt i mange år vore viktig i både det å halde saman og å få mange til å føle at dei hører til.» Det er ingen dårleg attest å få!

EIN VISJONÆR LEIAR

Kyrkjearådsleiari Kristin Gunleiksrud Raaum seier dette om Tveit: «Han er ein visjonær leiari, og veldig god til å formulere kva kyrkja

Ny preses i Nidaros prest og dr. theol. Olav Fykse Tveit (59) (t.v.). Til høgre leiari i Kyrkjearådet Kristin Gunleiksruud Raaum. Foto: Ole Martin Wold / NTB scanpix

Asbjørn Gjengedal, ein ung åttiårsjubilant

TEKST: ODDVAR ALMENNING

Det er ikkje til å tru: Asbjørn Gjengedal har fylt 80! Alle vi som kjenner han, og det er mange, veit at han er lett i kroppen, har spenst i steget, smil i hugen og stort spenn i tanken. Når han etter eit flittig og dugande presteliv kunne ha sett seg i godstolen og sett tilbake på eit rikt liv, og hatt fint utsyn lenge, er han framleis aktiv i kyrkja, i lag og organisasjonar og i «gode gjerningar» for unge og gamle, vener og slekt og andre menneske i Gloppe, Noreg og i heile verda! Heldige er vi her i bygdene som får ha denne familien buande i bygda og får møte dei og kjenne dei og oppleve dei som grannar, vener eller medlemer av kyrkjelyden! Når vi seier «dei», er det Olaug vi tenkjer på, kone og ven og nær samarbeidar gjennom alle år. Vi let det bli «solo Asbjørn», denne gongen, likevel.

Asbjørn Gjengedal var komen til Bræim, og ein av grannane hadde helst på den nye presten og prata med han. Etterpå sa han: «Den som ikkje likar den nye presten, likar ikkje folk!» Likande kar. Kjekk prest for gamle og unge. Ein som likar folk, likar å lytte og likar å hjelpe. Ein mann med kunnskap og mot og eit umåteleg tolmod. Ein som får folk til å le eller til å kjenne seg trygge. Ein som torer å setje ei stemning der frontar er frosne og samtalen har tagna. Ein som kjenner sitt fag og kan å kommunisere. Vi tek det frå starten og fram til i dag:

BARNDOM I HYEN

Røyrvika er ei avgøymd grend i Hyen, langt frå sjøen og langt frå andre grenader. Her vart Asbjørn fødd våren 1940, berre nokre dagar etter at andre verdskrigen hadde brote ut. Og sjølv i denne «avkroken» måtte dei blende, så ikkje det slapp ut lys. Det var spente tider i landet og i slekta. Morbror Asbjørn var reist for å slåst mot tyskarane, og dei var vel redde for at han aldri skulle kome heim, så då den nye guten kom til verda, kom kommentaren: No har vi fått oss ein ny Asbjørn! Og Asbjørn blei han heitande, sjølv om det var meiningsa han skulle heite Anders etter morfar sin, og sjølv om onkel Asbjørn kom heim frå krigen.

- Røyrvika ligg i Vestredalen og Gjengedalen i Austredalen. Kvifor heitte far din Gjengedal når han hadde gard i Røyrvika? Forklar litt om namn og slekt.

Far heitte Johan Gjengedal og vaks opp i Gjengedalen. Av spesielle grunnar som du kan lese om i bygdeboka, fekk far tilbod om å overta garden etter farbror sin. Han hadde venta på å få gå Nordfjord ungdomsskule

var då over 20 år. I 1924 fekk han skøyta i Røyrvika, og han blei sjølveigande bonde. Seinare kom det ei nesten jamaldra jente til Hyen som lærar, m.a. i Røyrvik skule. Ho heitte Magnhild Lote, og kom frå Lote.

(Vi nemner her at mor hennar, Inga, var frå Vereide, og var syster til Anna i «vara» som var den store søndagsskulepioneren i Nordfjord, og til Abraham Vereide som for til USA og dreiv kristeleg arbeid mellom høgtståande forretningsfolk og politikarar. Han fekk etablert såkalla bønefrukost, og framleis blir det arrangert National Prayer Breakfast årleg, der mellom andre den amerikanske presidenten tek del. Dette har Asbjørn skrive bok om.)

- Far likte den nye lærarinna, og heldigvis ville ho gjerne bli bondekone i Røyrvika. Dermed gifte dei seg i 1930, og snart kom det born til verda. Eg var nummer fire av fem og har ein bror og tre systrer. Far var ein drivande kar, og å vekse opp på gard, betyr at du må tidleg lære deg å arbeide. Eg er takksam og glad for alt eg lærte av praktisk arbeid heime. Far var interessert i skog og tømmer. Han kjøpte skog på rot, leigde med seg folk og fekk tømmeret felt og framkøyrt. Han kjøpte ein eigedom nede ved fjorden, på Neset i Hyen, der han sette opp eit sagbruk og seinare også eit bustadhus.

Asbjørn med foreldre og søsken. Far Johan hadde tinga fotografering hos Lyslo foto. Det måtte gjeraast i løpet av den stunda rutebåten låg til kai på Sandane. Vi ser frå v.: Asbjørn Magne, Far Johan Gjengedal, Bergljot med Arne framfor, mor Magnhild med Ingebjørg, og Ingegjerd til høgre.

(Nordfjord folkehøgskule), og han var elev vinteren 1923-24, det året skulen starta. Han

- Kanskje han ville lage deg ei framtid i sagbruks drift, sidan Arne, bror din, skulle overta garden? Eller hadde du allereie då bestemt deg for å bli prest?

Nei, det veit eg ikkje. Det var aldri noko press til kva vi skulle bli. Det var lite snakk om slikt. No seinare har eg kome på ein liten replikk frå mor ein gong i mine barneår. Eg spurde henne når vi var for oss sjølv kva ho meinte eg skulle bli. Ho tenkte litt, og så sa ho forsiktig: Prest, kanskje? Men det snakka vi ikkje meir om.

- Eg veit at mor di dreiv sondagsskule i Røyrvika. Du fekk vel trua inn «med morsmjolka»?

Både mor og far var interesserte i kristteg arbeid, og emissærar, misjonærar og sekretærar budde alltid hos oss når dei var i Røyrvika og heldt møte. Både misjon og fråhaldssak var viktig, og ikkje minst arbeid blant unge. Heime arbeidde dei sterkt for å få Nesholmen i stand, og denne staden har vore viktig for meg heile livet.

FIRDA GYMNAS

- Men du skulle bli prest?

Det var viktig å få seg utdanning, og far sytte for at vi i alle fall måtte få eit år på Ljósborg, folkehøgskulen på Vereide. Vona var at vi skulle bli «skikkeleg kristna». Eller sagt på ein annan måte: - at vi skulle få frimod til å seie frå kva vi trudde på, slik han hadde fått då han gjekk der. Eg var ung og ikkje spesielt tidleg vaksen. Eg har alltid likt å få folk til å le, og det var vel mykje «øsning», tenker eg. Det var mykje snakk om å vere «kalla», og eg tykte ikkje eg hadde noko kall, men eg ville gjerne vere ein kristen, og fekk frimod til å «seie frå» om det. Eg trur eg kan seie at far oppnådde det han tenkte.

Eg hadde alltid likt å gå på skule, og hadde nok lett for å lære. Eitt år med arbeid heime og på saga tok eg, for eg søkte på Firda fire-årig landsgymnas på Sandane. Det var nok i denne tida det blei klart at prestegjerninga var aktuell. Ikkje minst var det kristne skulлагet Concordia viktig. Her var det fleire som visste at dei ville studere teologi: Johnny og Kåre Bakke, Anfinn Skaaheim, Kjell Farvestveit, Kolbjørn Aske, og ikkje minst Knut Sigurd Åsebø. Det gjekk an å korte ned den lange studietida ved å arbeide meir. Før vi kunne ta til på sjølv teologistudiet, måtte vi bestå førebuande eksamenar i filosofi/idehistorie, latin, hebraisk og gresk. Etter gymnaset var eg halv framhaldsskulelærar eit halvt år. Knut Sigurd Åsebø og eg delte eit vikariat i framhaldsskulen på Sandane. Den hausten las vi filosofihistorie til førebuande. Men så kom Olav Landstad og overtok vikarstillinga ved nyttår. I vårsemesteret las Knut Sigurd og eg gresk med prost Bakke. Fleire kveldar for veka sat vi i prestegarden og las gresk. Det gjekk fint. Vi tok eksamen

i Oslo. Gresk har følgt meg sidan. Eg les alltid grunnteksten på gresk når eg skal preike frå Det nye testamentet. Latin las eg eitt semester medan eg var heime i Gloppe. Der var lektor Øvreli til god hjelp.

OLAUG KJEM INN I LIVET

Siste året mitt på Firda var der ei vakker og kjekk jente i første klasse på treårig gymnas. Olaug Bakke frå Balestrand hadde gått realskule heime, men kom no til Sandane. Vi gjekk turar i fureskogen i Mona og fann ut at vi likte kvarandre, og det har vi gjort sidan den tid! Vi gifte oss i 1964. Då hadde eg studert to år i Oslo. Så blei det Balestrand, der vi var lærarar på Balestrand statsrealskule eitt år. Tanken var å lese kyrkjessoge ved sidan av arbeid og familieliv. Men det var mykje arbeid å vere lærar, store klasser og mange skriftlege innleveringer å rette attå førebuing til undervisninga, så det blei lite tid til kyrkjessoge. Hausten 1965 kom Jarle til verda. Eg reiste til Oslo, medan Olaug var heime.

- Olaug blei lærar. Prest og lærar er vel ein god kombinasjon?

Ja, då er det rimeleg lett å få arbeid på same plassen. I alle fall viss læraren er villig til å følgje dit presten dreg. For oss har dette fungert fint! Eg var ferdig prest i 1967, samtidig med Kolbjørn Aske, og vi blei ordinerte i Vereidskyrkja i lag.

- I dag er det mange som held fram studiane direkte, gjerne for å ta ein doktorgrad eller to, og såleis bygge seg ei akademisk framtid. Du som hadde gode eksamenar kunne vel tenke det same?

Det var aldri aktuelt. Det var prest eg skulle vere. Og far og ektemann.

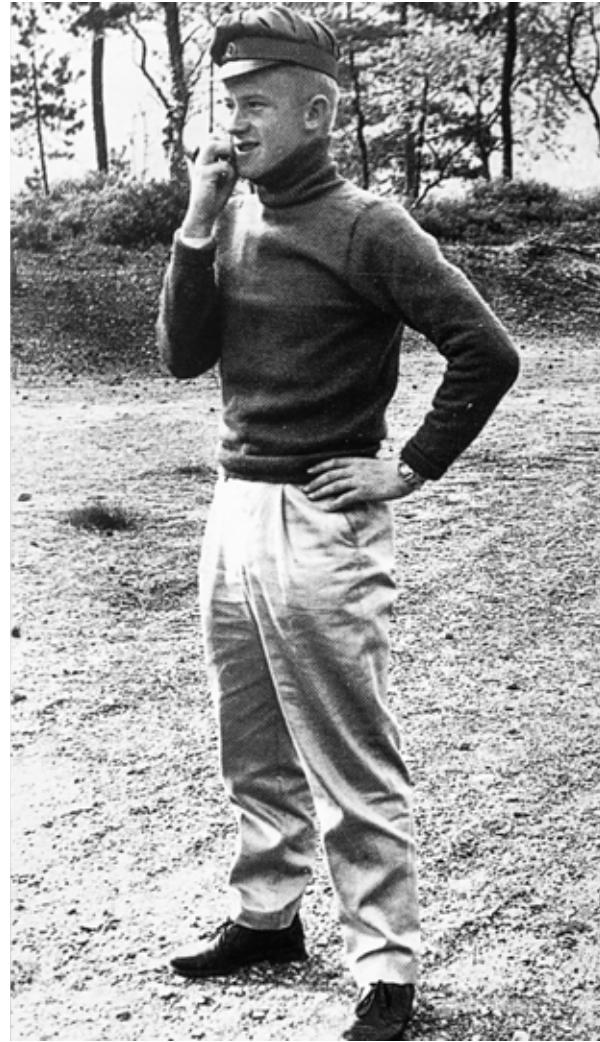
TO ÅR I TROMS

Men militærtjenesta hadde eg ikkje gjort meg ferdig med. Det var fleire stader eg kunne ha fått plass som militærprest. På Setermoen i Troms følgde det bustad med stillinga, og det høvde godt for ein liten familie som hadde tre då dei kom og fire då dei reiste att, for då var Hildegunn komen til verda. Men vi måtte då bli der i to år. Det var ei interessant tid, og blei på ein måte praktikum nr. 2. Å vere offiser blant offiserar og prest både for meinige og befal, var ei mangesidig og spennende oppgåve. Eg var ein del av feltartilleriet og var med på øvingar både vinter og sommar. Prestens time hugsar eg med glede, og ikkje minst arbeidet i det kristne soldatlaget. Ein periode fekk eg mest for mykje å gjøre. Velferdsoffiseren hadde permisjon utan at det blei sett inn vikar, og mange sosialsaker hamna då hos meg.

RESIDERANDE KAPELLAN I BREIM

Vi er komne til 1969, og Leif Sjursen har avslutta tida si i Breim. Sokneprest Johnny Bakke tek kontakt og overtalar Asbjørn til å søkje på stillinga, og prestefamilien på fire finn i juni sin nye heim i prestegarden på Flølo. Vi spør om korleis dei blei mottekne.

Vi kjende oss velkomne frå første stund, både mellom dei nære grannane og i heile bygda. Ja, i heile prestegjeldet for den del. Kapellanen hadde gudstenester både i Vereide, Gimlestad og Hyen, så eg fekk tidleg prøvd meg som «profet i eiga heimbygd», som det heiter. Det vil seie: Nokon profet med refsande ord til folket har eg aldri tenkt å vere. I tillegg til gravferder og gudstenester, skulle gjerne presten vere talar eller an-

Nesholmen har vore viktig i Asbjørn sitt liv. Her ser vi han som leiar på ein leir. Han var tidleg brukande både som bibeltimedalar og som underhaldningsfaktor. Foto frå «Liv i leiren».

daktshaldar på juletrefestar og basarar rundt i alle krinsar i bygda. Det var dessutan ei rik tid med mykje som skjedde blant dei unge. Eg kom rundt i alle delar av bygda, og kjende meg godt på plass som prest. Eg vart vel litt overraska då eg fekk beskjed om at eg var vald inn i kommunestyret, frå min plass langt nede på samlingsliste for Breim. Det blei utgangspunkt for medlemskap i skulestyre og sosialstyre.

FRÅ FLØLO TIL VEREIDE

- To av dine forgjengrar som sokneprest i Gloppe, kom til Vereide prestegard frå prestegarden på Flølo. Hadde du lagt den same planen?

Det var nok ikkje planlagt, men då stillinga brått vart ledig, fann vi ut at eg kunne søkje. Dermed flytte vi inn i Vereide prestegard hausten 1976. Tida i Gloppe var ei rik tid, på ei god tid i livet. Eit rikt kyrkjeliv, mykje aktivitet i det frivillige kristne arbeidet både blant unge og gamle, utfordrande møte med marxist-leninistane i kristendomstimar på Firda, samvær med familiar og bygging av livslange venskap, alt var med på å gjere dette til ei rik tid. Det var i denne tida vi starta opp Kyrkjeblad for Gloppe, og!

Dei siste sokneprestane i Vereide bortsett frå deg, blei verande lenge. Då det var klart at de skulle reise, hadde Kyrkjebladet eit intervju der det står at ein har visst at de tenkte på å flytte. Kva slag planar var det?

Ikkje noko anna enn det generelle, at ein prest alltid må vurdere når det er best å bytte arbeidsplass, både for sin eigen del og for kyrkjelyden. Og for familien, sjølvsagt.

- Du er ein diplomatisk type som likar at folk blir samde eller i alle fall vil halde fred med kvarandre, ser det ut til. Ein gong sa ein møteleiar: Så vil Asbjørn Gjengedal avrunde kvelden for oss! Då sa du nokre ord om at du kunne kjenne på at du kunne bli for rund, at det kunne vere ei freisting å ikkje seie tydeleg nok frå når det var det som trongst. Kva seier du til det no?

ASBJØRN MAGNE GJENGEDAL

Fødd i Rørvik, Hyen 18. april 1940

Elev ved Nordfjord ungdomsskule 1955-56

Ex. art. ved Firda landsgymnas 1961

Tok til på teologistudiet på Menighetsfakultetet 1962

Gifte seg med Olaug Bakke 1964

Teologisk embeteksamen og ordinasjon 1967

Soldatprest på Setermoen 1967 til 1969

Res. kap. i Breim 1969-1976

Sokneprest i Gloppe 1976-1982

Generalsekretær KFUK-KFUM 1982-1987

Prost og sokneprest i Ålesund 1987-1996

Vikarprest i Nordfjord prosti 1996-2007

Aktivt pensjonistliv frå 2007

Av natur har eg ikkje lett for å egse meg opp. Eg har ikkje kjent meg som ein konfliktperson. På praktikum hadde vi ei tilstelling ein gong, der ein person hadde sett opp karakteristikkar. Han sa om meg: Du er den snillaste av oss.

GENERALSEKRETÆR KFUK-KFUM

- Eg hadde vore krinssekretær i KFUK-KFUM og var blitt kjend med Kjell Grønner, som var generalsekretær i organisasjonen. Han ringde til meg og sa at "noen" hadde nemnt deg som mogleg etterfølgjar i generalsekretærstillinga. No ville han ha ein hemmeleg samtale om dine leiarevner. Eg kunne ikkje seie anna enn det som sant var, at du har eit klårt hovud og eit varmt hjarte, og ei utprega evne til å samle og inspirere, og skape semje og entusiasme. Eg veit at det måtte meir til enn mi tilråding, men du blei kalla til stillinga, og eg kjende meg litt skuldig i at vi miste presten vår. Hadde du venta på dette kallet?

- På ingen måte. Men når det kom, måtte vi sjå på det som nettopp det, eit kall frå Gud. Og i august i 1982 flytte vi inn i generalsekretærbustaden i Oslo. Min forgjengar likte å omtale organisasjonen som "radikal i arbeidsmåter og konservativ i teologien". Det blir likevel lett slik at KFUK-KFUM blir den organisasjonen som tiltrekker seg dei mest ytterleggåande både teologisk og politisk. I alle fall var det slik at eg kom til ein organisasjon med store spenningar. Det viktigaste og største spørsmålet, nåden i Kristus, var det nok semje om, i pakt med Den norske kyrkja. Organisasjonen har likt å definere seg som "kyrkja sitt barne- og ungdomsarbeid". Diskusjonane gjekk om adiafora som dans og alkohol, om arbeidsformer og aksjonstema, der nye utspel og aksjonar ville ta over for eldre, innarbeidde arbeidsmåtar og organiseringar. Eg angrar på at eg ikkje endå sterke gjekk inn for at KFUK-KFUM skulle hjelpe Den norske kyrkja med å skape sunne oppvekstmiljø for unge i

konfirmasjonsalderen. Meir enn å drive politikk eller likestillingskamp er det å hjelpe unge menneske til eit liv i nåden det aller viktigaste. Å hjelpe born og unge til trua på Kristus er det å vere kyrkje i vår tid. Dette er like viktig no som det har vore.

Så kom sommaren 1987. Organisasjonen hadde ein vanskeleg økonomi. Nokon meinte at KFUK-KFUM trong ein sterkare leiar. Vi hadde vore i Oslo i fem år, og eg kjende at det er fyrst og fremst kyrkjelydsprest

eg ynskjer å vere. Olaug hadde studert desse åra i Oslo og var no klar til å få seg arbeid i skulen.

PROST I ÅLESUND

Eg sökte på ei stilling som sokneprest i Ålesund og prost i Nordre Sunnmøre prosti, og fekk stillinga. Også her kjende vi oss godt mottekne. Men det var stor skilnad på å vere prest i Gloppe og i Ålesund. Ålesund kyrkje, ein vakker og ærverdig bygning i jugendstil i jugendbyen var ein flott arbeidsplass med gode tradisjonar og mange ressursar. KFUK-KFUM hadde lange tradisjonar i byen, med eige hus, Ynglingen. Men dei mest aktive og unge hadde flytta innover i byen, og kyrkjelyden var prega av ei aldrande befolkning. Det blei mange gravferder. I desse åra vart fleire radiogudstenester sende frå Ålesund, og eg heldt morgenandakten i NRK ein del gonger. Frå gammalt av hadde kyrkja også "menighetspleien", med tilsette sjukepleiarar å ha ansvar for. Eg skulle og vere prost i Nordre Sunnmøre prosti, med mange prestar å administrere. Medan vi var i Ålesund, blei det bygd ny arbeidskyrkje i Skarbøvika. Dei hadde samla inn pengar lenge. Dette var eit arbeid eg engasjerte meg i, så det medførte både ansvar og arbeidsinnsats. Det blei etter kvart meir ansvar og administrasjon for prosten, som fekk nye og utvida oppgåver. Det var mykje å gjere heile tida, og det blei lite tid til anna enn å vere prest.

NESTEN BISKOP

Ole Nordhaug var biskop i Møre, far til vår biskop Halvor. Så gjekk han av, og ny skulle tilsetjast. Eg blei innstilt til stillinga, og til slutt stod det mellom Odd Bondevik og meg. Odd blei biskop, og eg heldt fram som prost og sokneprest.

- *Men de reiste frå Ålesund, og Kvifor det?*

Etter over ni år som sokneprest og prost, og i ein alder midt i femtiåra ein stad, var det på tide å vurdere om det var tid for å skifte arbeid. Vi såg på ulike stillingar, både her og der. Vi hadde kjøpt oss hus på Sandane, og tenkte oss eit tilvære som pensjonistar i Gloppe. Det blei lyst ut ei stilling som vikarprest i Nordfjord prosti, og den sökte eg og fekk.

- Du hadde stige i gradene i kyrkja og nesten blitt biskop, og så sökte du på ei vikarstilling her? Er det rett retning i ein karriere? Det kunne bli fleire ledige stillingar som biskop!

PROSTIPREST I NORDFJORD

Eg har aldri vore oppteken av å gjøre karriere, eller bli ein "kar i ære" for å bruke eit ordspel eg laga meg i ei preike. Så det var ei glede og ein lette den dagen vi kunne etablere

oss i eige hus i Åsen og starte på ei variert og rik teneste i heile Nordfjord og på Nordfjord sjukehus som sjukehusprest ein dag for veka.

Eg har hatt gravferder og gudstenester i alle kyrkjer i Nordfjord og er blitt kjend med folk i kyrkjelydane i heile fjorden. Og samtidig kom vi tilbake til Gloppen som vi begge er glade i, fekk vere nær slekta og kunne finne att mange gode vener frå tidlegare. Vi kjende oss heldige og takksame!

IKKJE PÅ LATSIDA

Asbjørn skriv med venstre handa. Men det er det same kva side han ligg på, så ligg han aldri på latsida. Han har ikkje latsida. Han tek gjerne på seg å halde gravferder eller gudstenester. Han er talar og andaktshaldar. Han har sidan han kom heim engasjert seg i misjonsarbeid både lokalt og i vidare samanheng. Han har vore medlem av Vereide kyrkjekor, og han engasjerer seg i Ope hus for ungdom i Sandane kyrkje og driv arbeid blant dei gamle. Ein periode var han med i kommunestyret, innvald for KrF, og han dansar med sine jamaldra i Seniordan-sen. Når han talar, snakk han lett og på ein naturleg måte. Du kjem nesten ikkje på at det er ei preike du høyrer, før du tenker deg om og oppdagar at orda var vel valde og tankane klårt tenkte, og talen komponert og disponert på akademisk vis, men til innvortes bruk og brød for livet for vanlege folk. På same måten glir det lett og uanstrengt når han skriv, og tekstane hans er prega av flyt, logikk, folkelege kommentarar og psykologisk innsikt.

Det er mykje vi kunne ha skrive. Vi kunne ha skrive om studiereise til USA og boka om Abraham Vereide. Vi har ikkje nemnt Asbjørn som underhaldar, til dømes med sitt eige Oluf-show med skinnlue. Påfunna i Firda Maskinlag saman med Kolbjørn Aske og Anfinn Skaaheim kunne ha vore eit kappittel for seg sjølv, og det same kan ein seie om leirstaden Nesholmen. Sjå faktaboksane og les bildetekstane. Vi kunne ha skrive meir om Olaug eller borna og barneborna. Men det er Asbjørn som har fylt 80!

IKKJE GAMMAL, MEST TAKKSAM

- Korleis er det å vere ein gamling?

Det veit eg ikkje noko om. Eg kjenner meg ikkje gammal. Eg blei fødd under krigen, ei vanskeleg tid prega av at framtida var ukjend og usikker. No er ei ny krise komen, viruset som ingen vil bli smitta av. Mellom desse krisetidene i verda har eg fått leve mitt åttiårige, rike og fredelege liv. Eg har mange grunnar til å takke både Gud og menneske for alt godt eg har opplevd. Og så takkar eg for at eg enno får vere med i livet i lag med alle mine kjære.

Asbjørn har framleis glimtet i auget! Foto: Olaug Gjengedal

BØKER OG SKRIFTER

1971 Kyrkjeblad for Gloppen

1981 Gamlemisjonen 100 år. Asbjørn Gjengedal var formann i Sogn og Fjordane krins av NMS då det vart valt ein komite som skulle gje ut soga om Nordfjord samskipnad av NMS.

2010 100 år i og omkring Gimmestad kyrkje. Gjengedal var hovudredaktør for boka.

2011 Alv Nyland: eit fargerikt liv : festskriv ved 100-årsmønet om kunstmålaren Alv Nylands fødsel. Asbjørn var hovudredaktør for heftet

2002 Liv i leiren: Nesholmen 50 år. Oddvin Lotsberg hadde levert manuskript til ei 50-årssøge, men det blei ikkje sytt for å få boka trykt før Asbjørn Gjengedal blei vald til formann i styret for Nesholmen. Då blei det samla bilde, laga bildetekstar og bestilt trykking. Asbjørn var redaktør for denne delen av arbeidet.

Å skape gjev glede

Foto, tekst, teikning: Aud Marit Skarrebo Holmen

På denne siden ser du steinar som har vorte til små skulpturar og overraskningar i naturen. Kjekke å lage, og kjekke å finne, eller å få. Du lagar dine variantar ut frå Steinane du finn.

Slik gjør du:

1. Finn nokre fine steinar med ulike formar og størrelser.
2. Vask steinane med såpe og vatn. La dei tørke heilt.
3. Sjå på kvar enkeltstein; kva kan denne steine bli til? Skal den få ord på seg, eller er det eit hovud kan hende?
4. Teikn opp med blyant på steinen om du vil ha mønster.
5. Du kan òg måle heile eller delar av steinen i ein farge, og la det tørke før du teiknar opp mønster, auge eller anna. Så kan du måle det.
6. Om du brukar vassfargar kan du få ein vaksen til å hjelpe deg å lakkere utan på, slik at dei måla steinane held seg betre.

Du treng:

- reine, tørre steinar
- blyant og viskelér
- penslar, vatn til å reingjere penslar, tørkepapir
- akrylmåling, eller vassfargar, eller vassfaste tusjar
- valfritt: lakk
- fantasi og eigne idéar

Snigel måla med akrylmåling

Snigelen sett forfrå

Litt usikker, den her..., akrylmåling

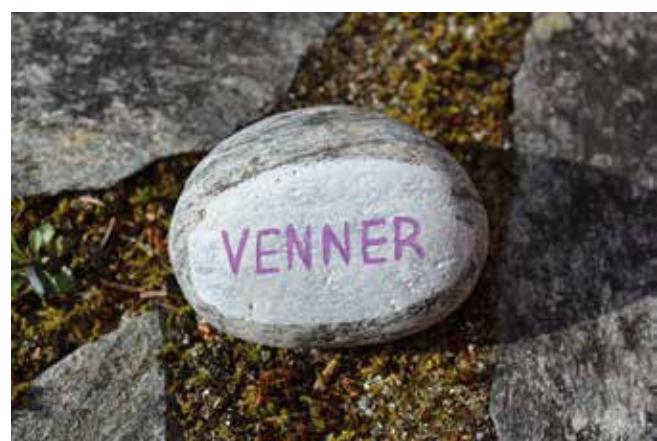
Denne steinen er teikna på med vassfaste tusjar

Smile-fjes, med akrylmåling

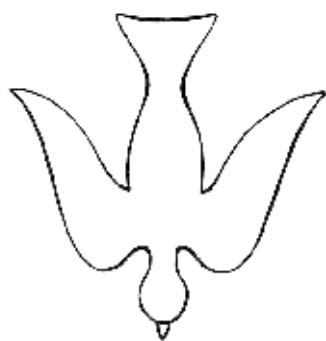
Ugle med barn, med akrylmåling

Her har eg brukt vassfargar. Du kan lakkere utan på

Bibel-quiz for barn

1. Kva var det fyrste Gud skapte?
2. Kva blei hagen som Adam og Eva budde i kalla?
3. Kva land flykta Maria, Josef og Jesus til da Jesus var eit lite barn?
4. I kva by veks Jesus opp?
5. Kor mange disiplar hadde Jesus?
6. Kva heiter sjøen der Jesus stilla stormen?
7. Kva namn hadde mannen som klatra opp i eit morbærtre for å sjå Jesus?
8. Kven lærar oss bøna «Vår far i himmelen»? Er det kong David, Jesus eller døyparen Johannes?
9. Var Jesus saman med disiplane sine i Jerusalem den fyrste pinsedagen?
10. Når fekk disiplane Den Heilage Ande? Var det da Jesus vart døypt, da Jesus tok disiplane med på eit høgt fjell, eller var det på pinsedagen?

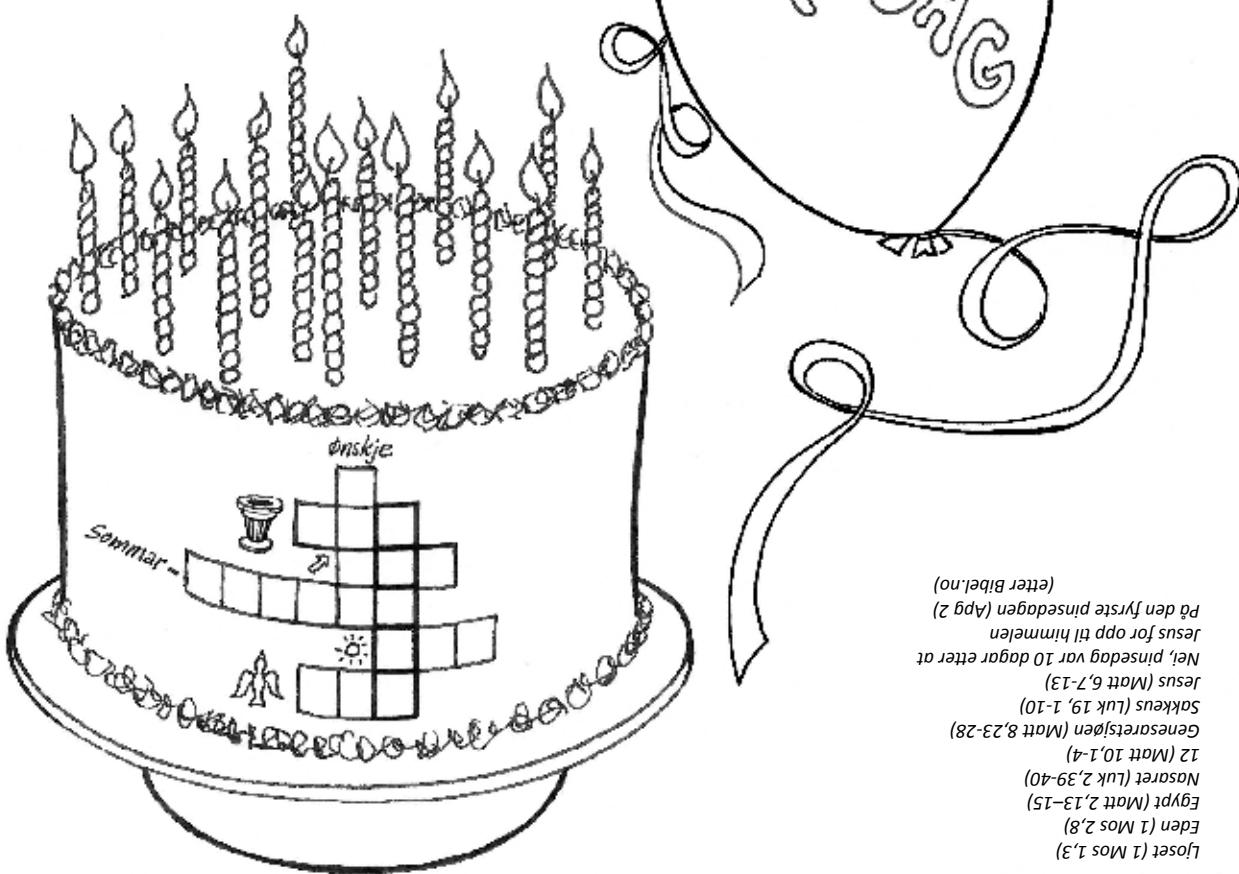
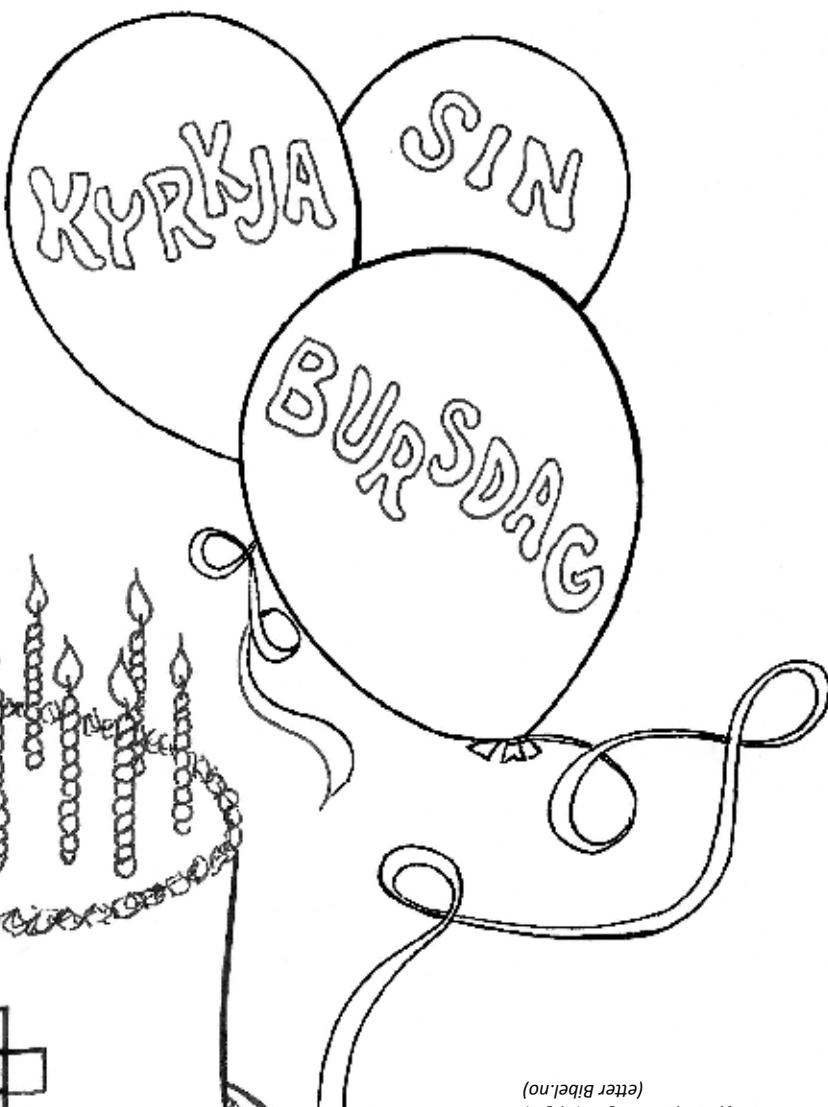

Due og eld er to symbol på Den Heilage Ande

Klarar du quizen?

Om du gjer kryssordet på kaka - finn du ut at kyrkja har bursdag når det er....

Vil du fargeleggje teikningane på denne sida?

- Svar:
1. Lioiset (1 Mose 1,3)
  2. Edan (1 Mose 2,8)
  3. Egypt (Matt 2,13-15)
  4. Nasosret (Luk 2,39-40)
  5. 12 (Matt 10,1-4)
  6. Genesaretsjøen (Matt 8,23-28)
  7. Sakkeus (Luk 19,1-10)
  8. Jesus (Matt 6,7-13)
  9. Nei, pinsedag var 10 dagar etter at Jesus før opp til himmelen
  10. På den fyrste pinsedagen (Apg 2)
- (etter Bibel.no)

Dette har vi gjort, biskop Halvor

Du hugsar kanskje visitasen for litt over eitt år sidan? Som alltid når biskopen fører tilsyn, avsluttar han besøket med eit foredrag. Som regel er det ei oppsummering av det han har sett, med kommentarar. Denne gongen gav han og nokre råd eller framlegg til endringar, og bad om rapport når eitt år var gått. No har kyrkjeverje, prestar og sokneråd sendt ein felles rapport som Kyrkjebladet har fått sjå. Nedanfor tek vi med det meste av rapporten.

ETTERVISITASRAPPORT GLOPPEN

Visitasen 8. mai-12. mai 2019 var ei god hending for kyrkjelydane i Hyen, Breim og Gloppen sokn. Vi minnest gode dagar der vi møttest i fine arrangement og til gode samtaler. Vi vil summarisk rapportere på dei seks utfordringane vi fekk frå Biskopen i Bjørgvin.

1. Gå til gudsteneste regelmessig, for di eiga skuld og for Guds skuld.

Delvis er dette ei utfordring som er målbar gjennom statistikk. Men korleis det blir opplevt å gå til gudstenesta for eiga skuld og for Guds skuld kan ikkje målast i tal. I strategidokumentet til Gloppen står det: «Vi vil ha varierte, relevante og involverande gudstener.» Hadde vi lukkast med dette, skulle det ha vore mange som tok imot utfordringa med å gå til gudsteneste regelmessig. Kyrkjebladet har tatt det opp som tema, og det har vore samtal om dette. Fleire gode tiltak har prøvd å svare på denne utfordringa. Familiegudsteneste i Sandane kyrkje, auka fokus på ulike former i gudstenesta og fleire medverkande for å nemne noko. Vi lukkast delvis i å halde på ein god stamme, men når framleis ikkje dei yngste segmenta. Noko av forklaringa kan vere at kyrkja si form ikkje passer for denne aldersgruppa. [...] Ein nøkkel er å i endå større grad få fleire til å bidra på ulike måtar på gudstenestene. Samstundes er det viktig å ha andre samlingar, som har sin eigenverdi og kan vere rekrutterande til gudstenestefellesskapet.

2. Prøv ut gudstenester eller samlingar for unge familiar i Sandane kyrkje søndag ettermiddag.

Vi har hatt fem gudstenester i perioden frå oktober til mars med ein enklare mal enn vi nyttar til hovudgudstenestene. [...] Born og vaksne har vore medliturgar saman. Det har alltid vore nattverd, og ein ungdom som har vore trufast i ungdomsarbeidet har vore

fast nattverdmehjelpar. Slik gjev rikdom i gudstenestefeiringa. Det vart oppnemnt ein liten komité som tok ansvar for desse samlingane. Dei har hatt førebuing og evaluering for kvart arrangement. Vi har freista å lage ei familiegudsteneste i vid forstand, og har hatt god tid til enkel kyrkjekaffi med brettspel som eit fast innslag. Fleire av gudstenestene har kome i passeleg tid etter trusopplæringstiltak, slik at det har vore lett å invitere «tilbake» til gudsteneste. Det har også vore samarbeid med søndagsskulen og Soul Children. I snitt har det vore 96 deltarar og 79 til nattverd. Komitéen har planlagt ei evaluering av opplegget.

3. Ungdom etter konfirmantaler må få eit tilbod om samlingar og leuartrening.

I år fullførte heile seks deltarar leuartrening og var med på ulike arrangement, t.d. i konfirmasjonsundervisninga. Vi hadde også stor påmelding til ein skileir for ungdom frå konfirmantaler og oppover. Vi har ikkje lukkast så godt med ungdomsarbeidet dei siste åra, så vi er godt nögde med denne utviklinga. Dessverre førte covid-19 til avlysing av leiren. Denne våren har det også vore Alpha-kurs for ungdom i Gloppen. Normisjon si forsamling Møtepunkt B tok initiativ til dette, og ein av trusmedarbeidarane i kyrkja deltok.

4. Set i gang med samlingar med undervisning for vaksne utanom gudstenesta.

Saman med Møtepunkt B arrangerte vi hausten 2019 eit Alpha-kurs. Det var mellom 10 og 15 som deltok. Vi har planar om å gjennomføre eit nytt kurs hausten 2020.

I Gloppen sokn har ei gruppe som kallar seg «Samtaler rundt komande søndag sine tekstar og salmar» starta opp. Ho er leia av frivillige som er fulle av bibelkunnskap og finn stor glede i vår rikhaldige salmeskatt. [...] Frå hausten 2020 vil gruppa vidareutviklast i samarbeid med diakonen.

Breim sokn har starta/planlegg temakveldar med undervisning i lag med diakonen.

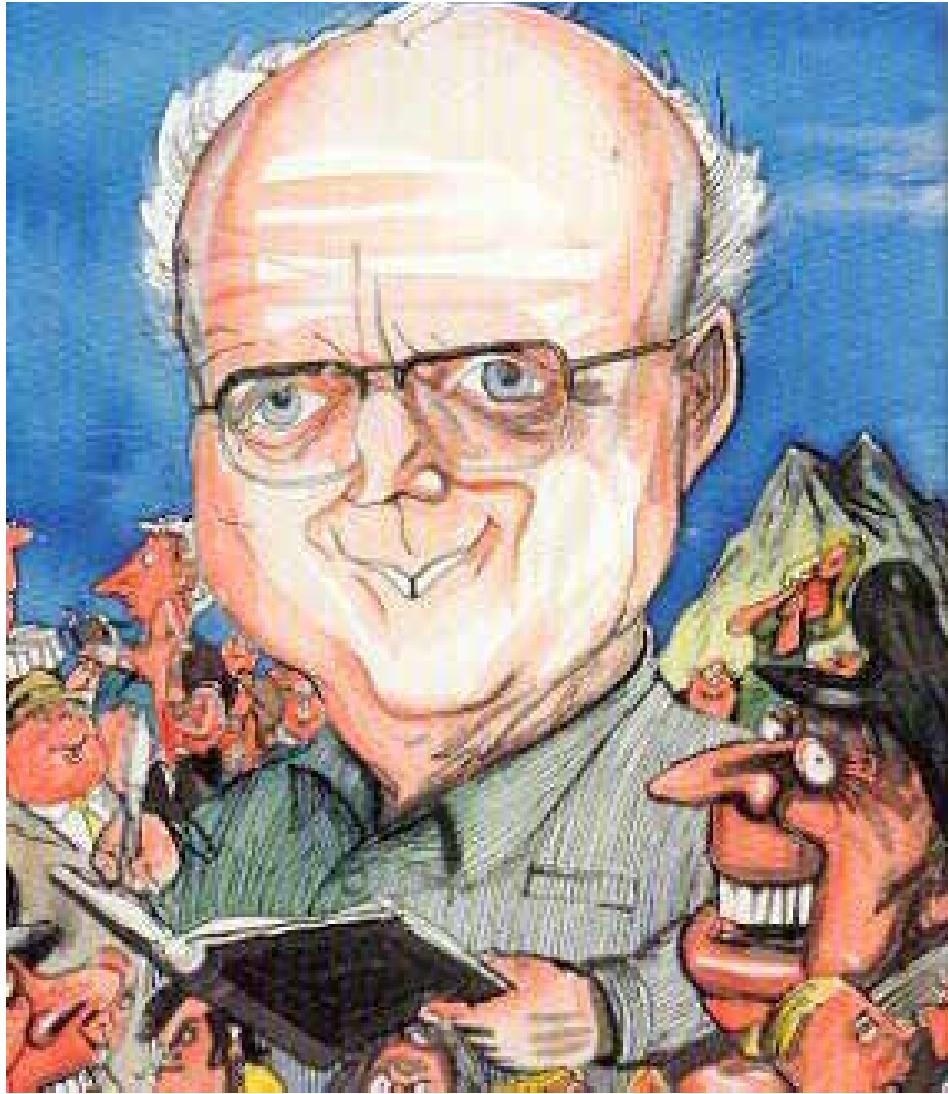
Hyen sokn og Hyen Normisjon har arrangert bibeltimar i lag, og dette samarbeidet held fram.

5. Sök den ærlege og konstruktive dialogen med Møtepunkt B om felles utfordringar.

Visitasmeldinga og samtalene under visitasen synleggjorde at det var ei utfordring i samarbeidet mellom kyrkja og bedehuset. Kyrkja har kalla inn til to dialogmøte med Møtepunkt B. Her har tilsette i kyrkja, representantar frå soknerådet og representantar frå Møtepunkt B møtt til samtale. Dette trur vi har vore avklarande og konstruktivt. Samtalene har resultert i samarbeid om to Alpha-kurs. Vi arrangerte også ei felles gudsteneste, men vi er usikre på om dette er noko vi skal gjere på fast basis. Kanskje har året som har gått og samtalene vi har hatt, modna fram ei erkjenning av at vi er to ulike fellesskap som kan samarbeide om noko og la vere på andre ting. Det er planlagt eit nytt dialogmøte i august.

6. Få i gang ei målretta gjevarteneste, og forkynn fram gjevargleda.

Dette var ei utfordring som var forventa og som gav oss litt pågangsmot til å finne gode løysingar. Det nye soknerådet i Gloppen har teikna avtale med eit firma som skal handtere gjevartenesta. Dette er omtalt i Kyrkjebladet, og dei faste gjevarane vi allereie hadde, er informerte. Vi hadde planar om å lansere ordninga i ulike kanalar og gjere ein innsats for å rekruttere gjevarar då kyrkjene vart stengde. Dette arbeidet vil bli tatt opp igjen når vi kan møtast andlet til andlet. Målet vårt er 100 faste gjevarar, og vi har fått 20 allereie før vervekampanjen. Breim og Hyen sokn arbeider også med løysingar for gjevarteneste.

Kjærlighetens objekt

Klippet er henta frå Erich Fromm si bok: Om kjærlighet. Dreyers forlag 1976.

Kjærlighet er ikke først og fremst et forhold til en spesiell person, men en livsholdning, en karakterens orientering som skaper en kjærlig innstilling til omverdenen, ikke bare til et kjærlighetsobjekt. Hvis et menneske elsker bare et annet menneske og ellers er likegylig innstilt til sine medmennesker, er denne kjærlighet ikke virkelig kjærlighet, men et symbiotisk forhold eller en utvidet egoisme.

Broderlig kjærlighet (Dette omgrepet kan erstattast med «nestekjærleik»)

Den mest fundamentale kjærlighet, som er en understrøm i alle former for kjærlighet, er broderlig kjærlighet. Med det mener jeg ansvar, omsorg, respekt og forståelse for ens medmennesker og ønsket om å hjelpe dem i livet. Det er denne form for kjærlighet det tales om i Bibelen: Elsk din neste som deg selv.

Broderlig kjærlighet er kjærlighet til alle mennesker. Det som kjennetegner den, er at den ikke utelukker noen. Hvis min evne til å elske er utviklet, kan jeg ikke la være å elske mine brødre. I den broderlige kjærlighet opplever jeg en forening med alle mennesker, en menneskelig solidaritet, at menneskeheten er ett. Forskjellen i begavelse, intelligens og innsikt er ubetydelig sammenlignet med den menneskelige identitet som er kjernen i oss alle og forener oss alle.

.....

Først i kjærligheten til det som ikke tjener et formål, begynner kjærligheten å utfolde seg. Betegnende nok er det sentrale objekt for menneskekjærlighet i Det Gamle Testamente de fattige, den fremmede, enker og faderløse og i siste instans arvefiendene egypterne og edomittene. Gjennom å ha medlidenshet med den hjelpløse, begynner mennesket å utvikle nestekjærlighet. I sin kjærlighet til seg selv elsker det også den som trenger hjelp, det forsvarsløse og hjelpløse mennesket. Medlidenshet forutsetter en viss forståelse og identifisering. «I kjenner den fremmedes hjerte,» sier Det Gamle Testamente, «for I var selv fremmede i Egyptens land, ... elsk derfor den fremmede!»

Friske fråspark

Humoren kan variere fra landsdel til landsdel. Historiene frå Sunnmøre er nok saftigare enn dei fleste frå våre trakter. I 1974 kom Ivar Grimstad med ei bok som fortel om slit og strev i sunnmørsbygdene, men og om humoren som følgde med livet deira. «Velsigne kjæften din, prest» er tittelen på boka.

D/S «Skarbak» av Brandal låg ved den sunnmørske sildoljefabrikken i Akureyri på Nord-Island og leverte sild. Sveitte og skitne, sommars dag som det var, byttet Gudleik og Georg – grannegutar heimanfrå - om å trille sild til bingane. Då kjem det eit reisefølge med amerikanske turistar gjennom fabrikkområdet. Dei ser verda gjennom fotolinsa, som deira vis er, og Georg, tannlaus i overkjeften, med berre hjørnetennene att - stiller seg i posisjon med sildetrilla. Glisen er formidabel!

- De æ fordi oss æ so pæne de' dei fotografa' oss, blunka han til Gudleik.

Men då får han svar:

- Nei, de 'kje fordi du æ so pen'e. Men dei he' vel aldri før sett kvalross trille sild!

Laurits og Lars i Sande var grannar. Men dei kunne sant å seie styre kjærleiken sin til kvarandre. Den dagen Laurits fylte 70 år, stod flaggstonga naken i Larsgarden til langt framover föremiddagen.

- Du ska' no vel heise flagget, Lars? spurde kona prøvande. - Ej he' tenkt å heise dæ eit stykkje, svara Lars mutt.

Det var 70-årsfeiring for mannen i Gjæra, som hadde vore både ordførar og medlem i fylkesutvalet. Talarrekka var lang, og momenta skrokk i hop etter kvart. Då var det brått ein som kom på «hinnje på kjøkena»:

- Ja, dæ he' vore sagt mykje godt å 'nå Tore i kveld, og han he' so visst fortent alle godorda, men enj teng vil ej seie: Mitt i gledesfesta må kje oss gløyme hinnje so he' vore hans utmerkede medhustru i snart femti år ...

Kyrkjeverje Audun Mundal

Gravminne med fundament i betong er ikkje sikra i høve til forskrifa. Foto: Åse Skrovset, gravplassen.no

Feste av graver og festar sitt ansvar

Lovgrunnlag: Vedtekter for gravplassane i Gloppen (vedtekne i Gloppen kyrkjelege fellesråd 15.10.2002. Godkjende av Bjørgvin bispedømeråd). Sjå elles forskriftene til lov «om kirkegårdene, kremasjon og gravferd» §§ 20-25 (Gravferdslova).

Vedtekten våre seier dette:

§ 3 Feste av grav

3.1 Når grav blir teken i bruk, er det høve til å feste ei grav ved sida av. Desse gravene utgjer samla ein gravstad. I særlege høve kan kyrkjeleg fellesråd gje løyve til å feste fleire enn to graver. Når grav vert teken i bruk skal skyldfolket nemne opp ein ansvarleg festar overfor kyrkjeverja. Festar har rett til å fastsetje kven som i hans/hennar festetid skal gravleggjast i grava, og setje opp gravminne i samsvar med dei av fellesrådet fastsette reglar. Festaren pliktar å halde grava i hevd. Ingen kan på førehand feste gravplass.

3.2 Festetida si lengd er 10 år. Når festetida er ute kan festet leigast med nye

10 år. Når det er gått 60 år etter siste gravlegging, kan det ikkje festet lengast utan etter særskild søknad og samtykke frå fellesrådet. Festet kan ikkje lengast utover 60 år etter siste gravleggingsdato.

3.3 I god tid før festetida er ute skal festar varslast. Er ikkje festet fornya innan 6 månader, går grava attende til kyrkje-garden. Festar pliktar å melde adresseendring til kyrkjeverja.

3.4 Ingen må gravleggjast i festa grav utan løyve frå festar. Dersom løyve frå festar ikkje er tilgjengeleg, kan kyrkje-verja ta avgjerd om gravlegging i samsvar med fylgjande norm; i festa gravstad må det ikkje gravleggjast andre enn festar og ektemake, slekt i opp- og nedstigande linje, første sidelinje og like nære inngifte.

Festar av grava har ansvar for å halde gravminnet og området rundt i hevd (§ 3.1). Er for eksempel gravminnet blitt skeivt, er dette festar sitt ansvar. Mange trur i dag at dette er gravplassmynde sitt ansvar og ventar på at vi skal rette opp

gravminnet, men det stemmer då ikkje. Vi skal gje beskjed til festar dersom gravminnet er på ein slik måte at det kan utgjere fare for andre.

Dårleg sikra gravminne utgjer ein risiko både for brukarar av og tilsette på grav-plassane. Gravminne som kvelvar over kan i verste tilfelle ende med dødsulykker. Vi har eksempel på dette frå Noreg i 2002, Sverige i 2011 og Danmark seinast i 2016.

Gravferdsforskrifta set tydelege krav til sikring av gravminne. Likevel er gravminne som kvelvar eit gjentakande problem på mange gravplassar. Ofte skjer det i samband med telehiv om våren, men det kan og vere andre grunnar til at gravminne kvelvar.

«Når Gud vil»

- Misjonspioneren Olafur Olafsson

TEKST OG FOTO: HARALD ASKE

Somme tider er det forunderleg korleis ting dukkar opp, og forunderleg kva det kan føre til. I desse koronatider er det mange som har gått til bokhandlarane og fornya boksamlinga si. På bokhandelen på Sandane dukka det opp ein tittel og nokre namn som vekte interesse. Olafur Olafsson. Kan det vere far til Haraldur Olafsson som budde på Lote ei tid? Vi hugsa islenningen som bygde seg hus der og dreiv med bibelomsetjing til eit etiopisk språk. Dette måtte sjekkast! Forfattaren Per Ove Aarseth er forkynnare i Norsk Lutherisk Misjonssamband og journalist i bladet Utsyn. Det er han som har samla saman og redigert boka «Når Gud vil».

Olafur Olafsson var fødd i Borgarfjörður sørvest på Island i 1895. Han vart fødd i eit vanleg landsens torvhus som var i heller därleg stand. Familien må kjempe for sitt daglege brød. Der er seks eldre sysken, og uår og svolt gjer at dei etter kvart må flytte til andre slektingar. Fem somrar på rad må Olafur vere sauegjetar, og han får ros for jobben han gjer. «Oli greier seg, han kjedar seg ikkje», vart det sagt.

Kallet til å bli misjonær kjem som lyn frå klår himmel nokre månader før han fyller 19 år. Saman med folkehøgskulen han går på, er han på gudsteneste i Bø kyrkje første pinsedag i 1914. Og det er her han har ei oppleving som forandrar alt i løpet av minutt og plantar misjonskallet i sinn og tanke.

Der er ikkje noko misjonsselskap på Island som kan sende han ut som misjonær. Han har ingen bakgrunn som skulle tilseie at han skulle få det til, men han troppar opp hos teologen Sigurbjørn A. Gislason med dette spørsmålet: «Kan du hjelpe meg til å bli misjonær blant heidningane?» Kallet er kraftig og har slege rot djupt inne i han.

Sunnmørsbåten «Barden» med skipper Lars Slotsvik ligg på Island og lossar fiskefangsten sin. Olafur kjem i kontakt med denne skipperen, og Olafur fortel historia si, om bakgrunnen og om kallet. Det endar med at han får lov å vere med båten tilbake til Ellingsøya. På vegen over havet har skipperen og ungdomen viktige samtalar. Slots-

vik og kona Hansine er barnlause, og han vil snakke med kona si om dei to kan hjelpe ungguten til å studere. Vel heime på Ellingsøya vert spørsmålet fort brakt på bane, og ekteparet er snart einige om at dei vil hjelpe han. Han får etter kvart eit nært og godt forhold til desse to, og han vert mest som ein fosterson å rekne.

Kravet til å kome inn på Misjonsskulen i Stavanger var uoppnæleg, så det vart vidare skulegang på Fjellhaug – der han gjekk i fleire år. Støtta kom frå Slotsvik.

Laurdag 21. august 1920 er Fjellhaug kledd i sin fagraste skrud. 16 unge – blant dei ein islanding som nettopp har fylt 25 år, skal denne kvelden innviast til misjonærar, kan ein lese i bladet Kineseren. Ei av dei som var til stades på festen, var Herborg Eldevik, i sunnmørsbunad. Alle desse 16 vart sende til eitt års vidareutdanning i Amerika før dei reiste vidare til Kina. Frå Amerika gjekk reisa vidare med eit russisk skip med namnet «Empress of

Russia» med kurs for Shanghai. Reisa går vidare oppover Yangtseelva, som er så diger at dei lurer på om dei er på rett veg. Men dei kjem fram til Hankou, som seinare har fått namnet Wuhan. Derifrå ventar tre veeker på nokre elvebåtar som vart karakteriserte som verkeleg kinesiske. Der er trøngt, der er rotter, og der er harde briskar å ligge på. Men dei når Laohekou og vert ynskte velkomne av misjonærstaben som er glade for forsterkningar. Dei vert fordelt på dei tre stasjonane Kinamisjonsforbundet har på staden, og Olafur vert plassert hos Anna og Even Staurseth, saman med Henrik Lillevedt og Jakob Straume. Sonen i huset, Arne Staurseth på tre år, leikar mykje saman med

Olafur og vert som ein språklærar for han, men i mai året etter vert Arne sjuk og dør. Han får si grav mellom 20 andre norske misjonærbarne. Olafur skreiv minneord i Kineseren og sørge over tapet. Olafur reknar dei to første åra som ei lærerid for å kunne språket.

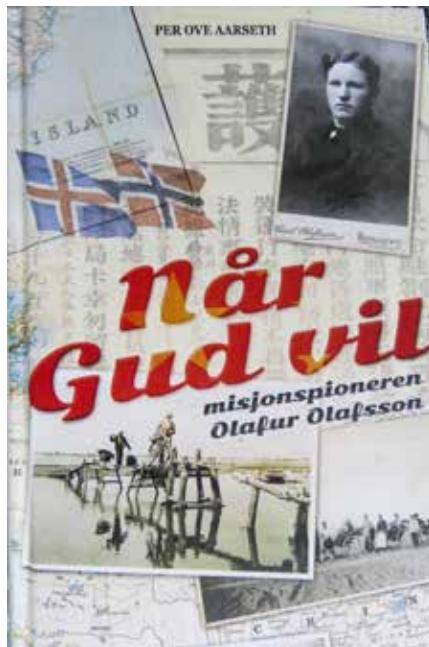
I 1923 finn vi han på Skuleheimen. Der er også Herborg Eldevik kommen som lærar for misjonærborna. Han kjenner igjen jente som hadde sunnmørsbunad på Fjellhaug, og dei to vert gifte i 1926. Vi kan lese om

misionarbeid og undervisning, men òg om store vanskar med røvarbandar som herjar i området. Kinamisjonsforbundets misjonærar forlet feltet i 1927. 52 vaksne og 30 born vert fordelte på ti båtar. Olafur reiser til Norge og Island. På Island vart dei hjarteleg mottekte av Sigurd-bjørn Gislason og blei straks med på mellemsfest i KFUM-bygget.

I 1929 reiser Olafur med familie ut att til Kina. Målet er det indre av Kina, men her

overlet vi til den einskilde å følgje denne reisa og lese boka vidare sjølv. Etter 14 år som kinamisjonær kom han tilbake på Island og gjorde viktig misjonsteneste der. Han reiste veldig mykje. Han forkynte Guds ord og var m.a. ivrig med i spreilinga av Bibelen, skreiv bøker og heldt foredrag i radioen.

Eit familiebilete frå 1940-talet viser mor og far saman med fem born, to gutter og tre jenter. Og vi har fått svar på spørsmålet vårt: Haraldur er ein av dei, han som seinare busette seg på Lote. Begge sønene vart i vaksen alder misjonærar i Etiopia. «Når Gud vil» er ei bok vi vil anbefale deg å lese. Det er ei sterk historie om korleis Gud grip tak i og kan leie eit menneske i si teneste.

På besøk i Kristiansand: Frå venstre Haraldur Olafsson, Reidar Årskog, Bjørg Olafsson og Maria Årskog.

Misjonærsdronen fra Island som busette seg på Lote

TEKST: HARALD ASKE. FOTO: RANVEIG ÅRSKOG

Haraldur fekk utdanning på Fjellhaug, gifte seg med Bjørg Bø og flytte til misjons-stasjonen Neghelle i Borana i 1963. Der oppdaga dei at der ikkje var noka skriftleg form av stammespråket borana. Haraldur sette seg ned saman med ein ung etiopiar og fann nye formuleringar av Fadervår. Formuleringa fall i god jord og er framleis i bruk. Deretter tok han føre seg truvedkjenninga og Luthers forklaring. Arbeidet med å gje boranastammen Guds ord på sitt eige språk, hadde starta. Og arbeidet heldt han fram med etter at han flytte til Lote.

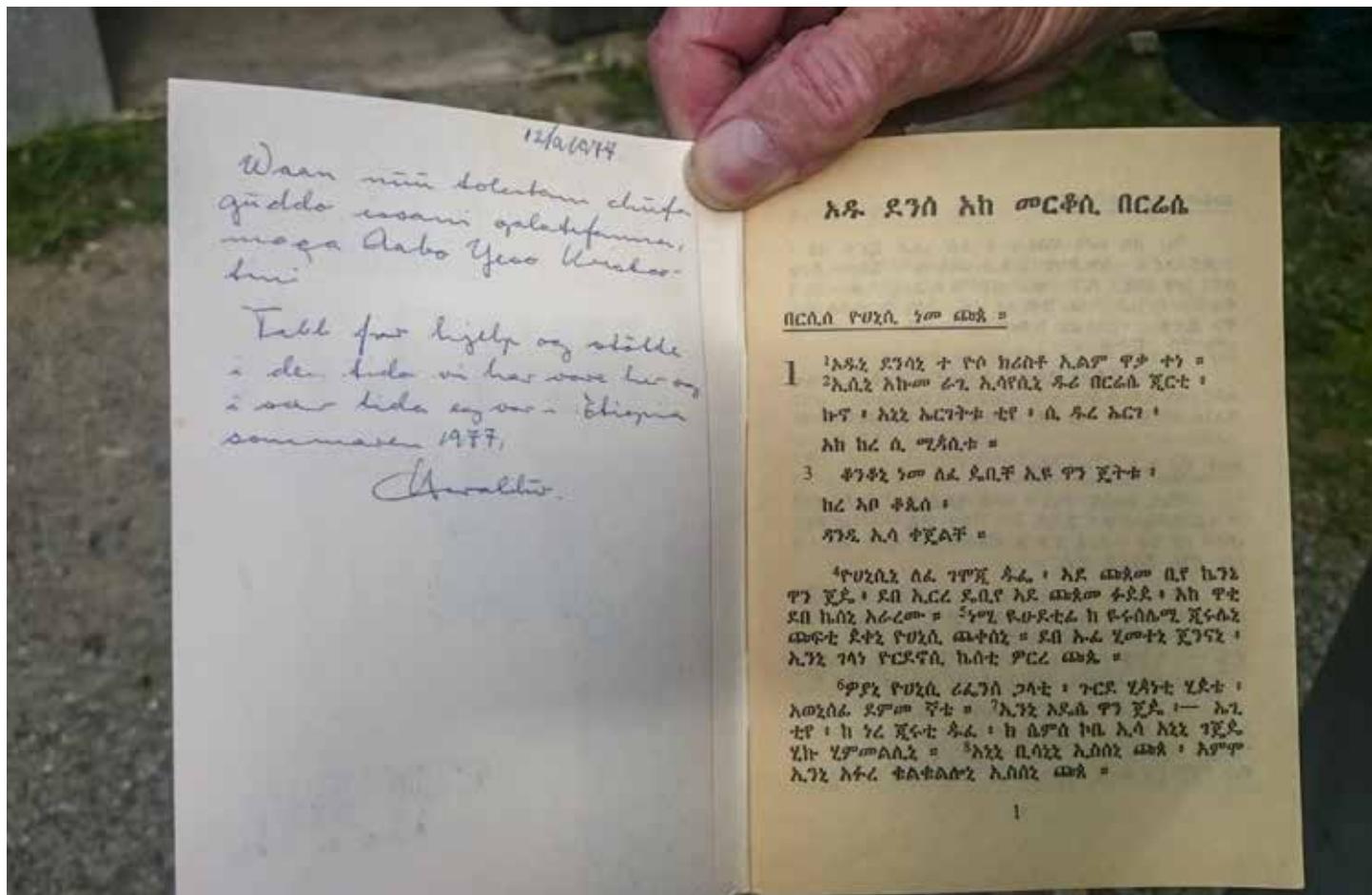
KVIFOR KOM HARALDUR TIL LOTE?

Haraldur og Bjørg budde i same byen som Oddrun (f. Åsebø) og Svein Tjåland.

Oddrun var dotter til Malena og Karl Åsebø på Vereide. Då den tragiske ulukka hende med Oddrun, der ho vart skoten, var det Haraldur som køyrd kista til Addis Abeba. Ragnhild, dotter til Haraldur og Bjørg, skriv til Kyrkjebladet at desse to familiene hadde god kontakt der ute, og at hendinga prega dei sterkt. Då dei kom til Noreg på slutten av 1960-talet, besøkte dei Malena og Karl Åsebø på Vereide. Dei opplevde møtet med Nordfjord positivt, så då Haraldur og familién skulle heim frå Etiopia etter andre perioden ute i 1976, ynskte dei å busetje seg i Nordfjord. Karl sette inn ein annonse i Firda Tidend der misjonærane sökte husrom. Svaret på annonsen kom frå Larstunet på Lotsberg. Ei gammal faster, Marte, hadde bygt eit hus på garden, og før ho døydde, hadde ho

hatt eit ynskje: Tenk om nokre trøytte misjonærar kunne kome og bu her. Slik gjekk det til at dei kom til Lotsberg og budde der til dei bygde sitt eige hus i Årskogen på Lote.

I 1973 var familien Haraldur plassert på stasjonen Mega i Borana. Der opplevde dei ein hungerkatastrofe og slo alarm! Kirkens Nödhjelp kom inn, og Haraldur hjelpte til i arbeidet. I 1982-83 var Haraldur leiar for Kirkens Nödhjelp sitt arbeid i Addis Abeba. Det var igjen stor hungersnaud i landet. I den samanheng fekk Reidar Årskog i oppdrag å produsere vasskranar for Kirkens Nödhjelp. På spørsmål om kor mange han laga og sende med Haraldur, svara han: - Nei, det hugsar eg ikkje, men det var veldig mange. Kravet var at kranane skulle vere ro-

Bilete over: Matteusevangeliet på borana-språket.

Bilete til høgre: Liggande krane slik Reidar laga dei.

Bilete nede til venstre: Igjenskrudd krane.

Bilete nede til høgre: Krane med synleg ventil.

buste. Det var eit stort problem at dei innfødde braut sund kranane så dei vart tette eller vart ståande og renne.

I 2011 var det fest i Borana. Dei kunne feire at Det nye testamentet var trykt på deira eige språk. Trykkinga stod Det islandske bibelskap for, og den 76-årige Haraldur var til stades. Han var visstnok ikkje med på siste del av arbeidet. På dette tidspunktet hadde dei flytta til Kristiansand, der Maria og Reidar Årskog besøkte dei i 2016.

Kjelder:

1. «Når Gud vil». 2. Ragnhild Olafsson, dotter til Haraldur og Bjørg. 3. Reidar Årskog, med god hjelp frå Ranveig Årskog. Takk til alle.

Helsing frå Etiopia

REDIGERT AV HARALD ASKE

Haraldur Olafsson bur med familién sin på Lote. Han leier for tida eit prosjekt for Kirkens Nødhjelp i Etiopia. Kyrkjebladet har fått denne helsinga frå familien Olafsson i samband med Fasteaksjonen 1983.

Faste. Fastegudsteneste. Fasteaksjon. Fastebøsse. Orda er kjende, men kva ligg bak desse orda? I vår samanheng er faste dei siste vekene før påske. Liturgien i kyrkja er noko endra, og det er ein annan liturgisk farge som hører til denne tida enn den før og etter. For dei fleste av oss har faste ikkje anna innhald.

Etter at eg kom til Etiopia, lærte eg kva som eigentleg ligg i ordet faste, for i den koptiske kyrkja legg dei stor vekt på faste. Frå borna er 5-7 år gamle skal dei faste to gonger i veka, som farisearen i tempelet, sju veker før påske og to veker om hausten. I fasta skal dei ikkje ete noko mat av dyr, som t.d. kjøt, smør osb., berre planteføde. For ein vanleg koptisk kristen er det mykje om å gjøre å halde fasta, for det er ein viktig del av dei religiøse pliktene. Det som var tenkt som ei hjelpe oss til å kome nærmare Gud, har på denne måten vorte ein del av ein sjølvlagt frelsesveg.

Men Gud møter oss nett der vi er, anten vi er gode eller läke, og tilbyr si frelse gratis. For oss er det berre å ta imot og takke.

Dette er det vi kan kalle «friviljug faste». Her i Etiopia er det å verte ei stor gruppe menneske som er inne i ei tvungen faste. Faste som varer 365 dagar i året, pluss ein dag når det er skotår. I år reknar ein med at det i alle fall er fem millionar menneske som svelt, berre her i Etiopia. Av desse kan ein rekne med at 1,5 millionar er i fare for å døy av svolt.

I går, 18. januar, hadde eg møte med den statlege hjelpeorganisasjonen og gav lovnad om hjelpe frå Kirkens Nødhjelp. I første omgang skal vi inn med om lag 200 000 kroner til transport av mat til Nord-Etiopia. Elles følger eg godt med utviklinga og kjem til å be om større løyingar når vi får betre oversikt over stoda i nord og veit kvar vi kan gje-

re mest nytte for oss.

Ei gruppe frå det britiske Redd Barna var i byen Korem i Wollo-regionen. Der var 12 000 menneske samla i von om å få seg mat. Der var regnbyer og kald vinter med natte-

ikkje hjelpe alle, men glede oss over at vi kan hjelpe nokre få av dei som lid.

Men vi skal ikkje vere nøgde berre med å berge folk frå ein hungerkatastrofe. Vi må gå vidare og hjelpe dei til ei tryggare og betre

I 1983 hadde Kyrkjebladet med denne helsinga frå Haraldur Olafsson. Temaet for bladet var Fasteaksjonen Brød for verda, slik framsida av det same bladet antyder. Teiknar er Oddvar Almenning.

temperatur ned mot fem grader. Lite med klede gjer problemet endå større. Ved fanst nesten ikkje. Folk fekk utdelt umale korn, som dei for det meste steikte, og det går for det meste ufordøya gjennom dei. Gruppa frå britiske Redd Barna rekna med at mange born stod i fare for å døy.

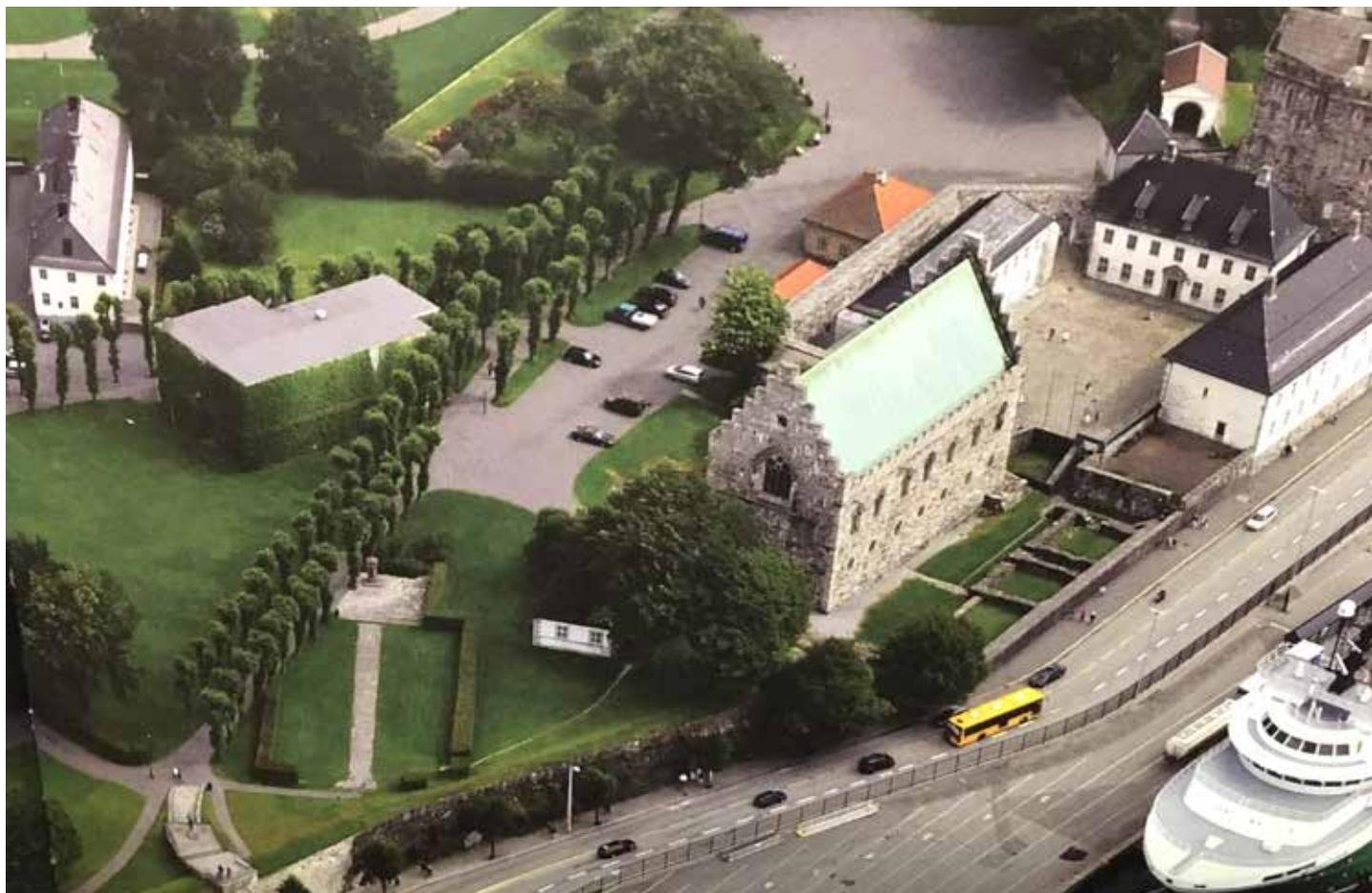
Dette er berre ein stad i Etiopia, og der er mange slike. Det er ei naud som er vanskeleg å forklare eller skildre. Heile befolkningsgrupper som svelt og ein stor del av dei i fare for å døy, anten på grunn av mangel på mat eller mangel på sunn mat. Einskildpersonar som svelt kan vi gjerne oppfatte, men her er det meir folk enn i heile Noreg.

Kva kan vi gjere? seier sikkert einkvan. Vi skal hjelpe! Det er det vi skal gjere. Vi kan

framtid. Her i Etiopia har vi eit fint døme på korleis naudhjelp gjekk over i utviklingshjelpe. Etter tørkekatastrofen i Sør-Etiopia i 1973-75, som er den største aksjonen til Kirkens Nødhjelp, gjekk Kirkens Nødhjelp inn i samarbeid med Mekane Yesus-kyrkja og Misjonssambandet om utviklingsprosjekt. Tanken var at dei skulle freiste å hindre liknande katastrofar i framtida, eller i alle høve avgrense verknaden av dei. Nokre av desse prosjekta har hatt stor innverkanad på folket.

Kan hende er tida inne til at vi går inn i ein friviljug fasteaksjon 365 dagar i året? For verda si naud er vårt ansvar.

Addis Abeba, 19. januar 1983.
Haraldur Olafsson

Luftfoto frå boka «Bergen sett frå oven», av Lasse Tur. Vi ser den kjende Håkonshallen i Bergen, og like nord/nordvest syner, i nedste venstre hjørne grunnplanet av Kristkyrkja, med steinsett midtgang og kor-parti, og med veggane/murane markerte med ein hekk. Håkonshallen var ikkje bygd då det heilage relikveskrinet blei ført frå Selje til Bergen og fekk plass i Kristkyrkja, som var domkyrkja i Bjørgvin. Kyrkja var bygd i Olav Kyrre si tid, og var dermed om lag hundre år gammal i 1170 då Bergen blei bispesete og Sunnivas relikvier blei plasserte i kyrkja. Det skulle enno gå nesten hundre år før Håkonshallen blei bygd, og begge husa stod der på det som var og er eit festningsområde, Bergenhus. Kyrkja blei riven like etter 1500. (Tekst oa)

Sunnivafestivalen

Jubileumsåret 2020

AV ARVID JORDANGER

For dei som likar å planlegge litt fram i tid, kan det vere greitt å merke seg dagane 4.-9. september. Arrangørane av markeringa skriv: «Den kyrkjehistoriske bakgrunnen for Sankta Sunniva-jubileet 2020 er at Sunniva-relikvien, altså det som vert rekna som Den heilage Sunnivas kropp, i 1170 vart overført frå Selja i Nordfjord til Bergen. Overføringa vert i det liturgiske språket gjerne kalla Sunnivas translatio. Den 7. september 1170 vart relikvien motteken i høgtideleg prosesjon og ført inn iåverande Bergen domkyrkje, den store Kristkyrkja som i mellomalderen låg på det noverande Bergenhus. I 2020

er det 850 år sidan denne historiske og viktige hendinga for Bergen og for Vestlandet. Hovudmarkeringa av jubileet er lagt til dagane rundt translasjonsdagen 7. september.

I 361 år vart Sunniva-skrinet stående opphøgd i Kristkyrkja. I løpet av denne tida vaks Sankta Sunniva seg inn som ein integrert del

taktar alt frå Finnmark i nord til Tyskland i sør, frå Island i vest til Finland i aust.»

Det vert lagt opp til eit omfattande program med kystpilegrims-seglas frå Selje til Bergen, pilegrimsvandringar i Bergen, gudstenester, utstillingar, forfattarseminar, foredrag og konserter, også med musikarar frå Irland.

Feiringa av Bergen by sitt 950-årsjubileum vert markert gjennom heile året. Så langt har mange av arrangementa vorte avlyste på grunn av smitteverntiltak. Så får vi håpe at «alt blir bra» til hausten. Kanskje på tide med ein tur til Bergen?

850-årsmarkeringa av Sunniva-translasjonen og 950-årsjubileet for Bergen by.

av mellomalderbyen Bergen. Sunniva vart vernehelgen for Bergen by og bispedøme, men ho vart i dei liturgiske tekstane også omtala som heile Noregs verje. Bergen vart ein pilegrimsby, og Sunniva-kulten vart i ein viss grad spreidd, ikkje berre i Bergen bispedøme, men via Bergens handelskon-

Sorggruppe til hausten

TEKST: INGEBJØRG ISANE FURE

Amiste ein person som står oss nært, fører med seg sorg. Sorg er personleg og individuell, og ulike reaksjonar kan melde seg. Sorg tek tid og må gjenomlevast. Vi snakkar om eit sorgarbeid, ein prosess vi går igjennom. Sorgarbeid tek på kreftene og går gjerne i bølgjer. Sjølv etter månadar og år må vi vere innstilte på å gje sorga rom. Sorg handlar ikkje om å bli ferdig med, men om å innlemme også denne erfaringa i livet.

Kyrkja i Gloppe ønskjer å vere til hjelptilbod om å delta i sorggruppe. Det er ei samtalegruppe der ein kan få setje ord på tankar, kjensler og reaksjonar som ein kjenner på etter å ha mista ein nærliggande person. Ein kan dele gode minne, få snakke om noko av det som har vore, om det ein saknar eller opplever vondt og vanskeleg, og kva ein ønskjer for livet framover. Den enkelte

bestemmer sjølv kor mykje ein vil dele. Slik kan ein finne styrke til å gå vidare, og få vere til støtte og hjelpe for kvarandre. Tilbodet er for alle uavhengig av livssyn.

Nye sorggrupper startar etter kvart som ein har fått nok deltagarar. Gruppa blir sett saman ut frå alder og sorgsituasjonar som liknar kvarandre. Behovet for å dele sorg med andre som har opplevd om lag det same som ein sjølv, kan kjennast sterkt anten sorga er ny eller gammal. Sorggruppa skal vere eit trygt fellesskap og har ei fast ramme. Kvar samling varer ca. to timer, og talet på samlinger varierer med gruppstorleiken, gjerne seks til åtte gongar. Britt Randi Heggheim, som har lang erfaring med sorggruppearbeid, vil leie gruppa saman med diakon Ingebjørg.

Dersom du kan tenkje deg å delta i ei sorggruppe eller ønskjer meir informasjon om tilbodet, er du velkommen til å ta kontakt med

Ingebjørg, tlf. 966 18 048, eller Britt Randi, tlf. 908 47 592. Det kan bli oppstart av éi gruppe tidleg på hausten, i september. Ein vil planlegge og gjennomføre ut frå gjeldande smittevernreglar.

Sorg

Eit landskap å vandre i
som ein ikkje har valt sjølv.
Landskapet kom til deg brått eller gradvis
då du måtte ta farvel
med den du vandra saman med.

Det kan vere nytt eller gammalt terrenge for deg
eller kanskje kjenner du igjen konturane
frå ein annan gong du måtte ta farvel.
Det kan vere krevjande å finne fram her,
det kan vere hardt å bere den tunge sekken
når ein ønskjer at ein var i eit anna landskap.

Det kunne freiste med sjumilsstøvlar
som førte ein raskt igjennom til solskinsdagar,
men sorglandskapet byr sjeldan på lettvintr reise.
Derimot kan du sleppe å gå heile vegen åleine.
Nokon kan vere der når du opnar sekken,
og anerkjenne børa du ber på.

Når du ikkje veit vegen vidare
kan du få setje deg ned og seie det som det er.
Kanskje kan tårer eller ord som får kome fram
vere med og klårne blikket ditt så du ser
at der finst ein farbar veg sjølv om
terrenget er ulendt og våret kan vere surt.

Du må få gå i ditt tempo på din veg.
Du er ikkje svak om du deler det du ber på,
det er styrke å vere ærleg.
Saman med nokon kan det vere lettare
å sjå at det også i landskap av tap og sorg
kan vekse spirar av håp og liv.

Ingebjørg Isane Fure

Magni Aa Berge, styreleiar, og Anne Berit Selle, dagleg leiar, er begge sterkt motiverte for «ny giv» på Nesholmen.

Ny giv for Nesholmen

AV ASBJØRN GJENGEDAL

Der er vakkert i all slags ver, men særleg når sola skin på snøkvite fjell. Slik såg vi staden fredag 22. mai då vi var der på dugnad. Fleire hadde vore der mange dagar før oss og kome godt i gang med klargjering for ny sesong. Men der er alltid bruk for fleire flittige hender! Koronasmitten stengde også Nesholmen i mars. Planlagde leiarar og andre arrangement måtte avlysast. Men snart står dørene på vid vegg igjen, og ute er det rikeleg plass. Styret er samansett av engasjerte og kreative medlemmer som veit å legge planar og setje dei i verk under nye tilhøve. Det var oppmuntrande å merke då eg fekk ein prat med to av dei; Magni Aa Berge og Anne Berit Selle. Som nyvald styreleiar fekk Magni koronakrisa «i fanget». Heldigvis hadde ho særleg god støtte av Anne Berit, som sidan styrarstillinga blei ledig sist haust, har vore den daglege kontaktpersonen for Nesholmen. Naturleg nok var det «hell i uhell» at ingen var tilsett ved starten av koronakrisa. Det er lett å skjöne at økonomien for leir-staden blei ekstra tung når denne krisa kom. Men no blir det ny giv for Nesholmen!

Anne Berit Selle, veterinær og bondeko-ne i Rørvika, og mangeårig speidarleiar i Hyen, tar på seg deltids styrarstilling på Nesholmen! Det er gladmeldinga som no kan sendast ut. Den gleda deler eg gjerne med dei snart 500 medlemmene i Face-

Aud Kari Solheim, tidlegare styrar, syter fram-leis for god mat til dugnadsfolket. Ho har sett gode spor som Anne Berit gjerne følgjer.

book-gruppa «Hjarte for Nesholmen» og dei mange andre med same hjartelag. Gruppa har plass til endå fleire! Anne Berit vil redusere så mykje som må til av veterinær-

jobben for å vere dagleg leiar. Saman med dei andre i styret er ho no i gang med få inn mest mogeleg brukarar av Nesholmen alle-reie denne sommaren. Det er tale om utelege av rom til familiar og grupper, innanfor dei restriksjonar som hører med i koronatida. Kafe-lokalet er nett pussa opp og vil kunne eigne seg godt til helgesesök og tilskipin-gar elles. Det gjeld også kapellet, matsal og andre fellesrom. I vår var Nesholmen tinga til åtte konfirmasjonsskap. Nokre av dei kan takast att til hausten i samband med at konfirmasjonane blei utsette til då. Heimesida på nettet blir no oppdatert så folk kan få naudsynleg informasjon om kva Nesholmen har å by på. Anne Berit må naturleg nok ha fleire gode medarbeidrar både på kjøkenet og elles. Dette er ho alt godt i gang med å få til. Det kan vere sommarjobb for ungdom, eller helgejobb for gode hjelparar elles. Fri-villige er det alltid bruk for. Badestrendene er innbydande, kanoar og båtar blir leigde ut, og heile området innbyr til trivelege sam-vær! Så kom til Nesholmen!

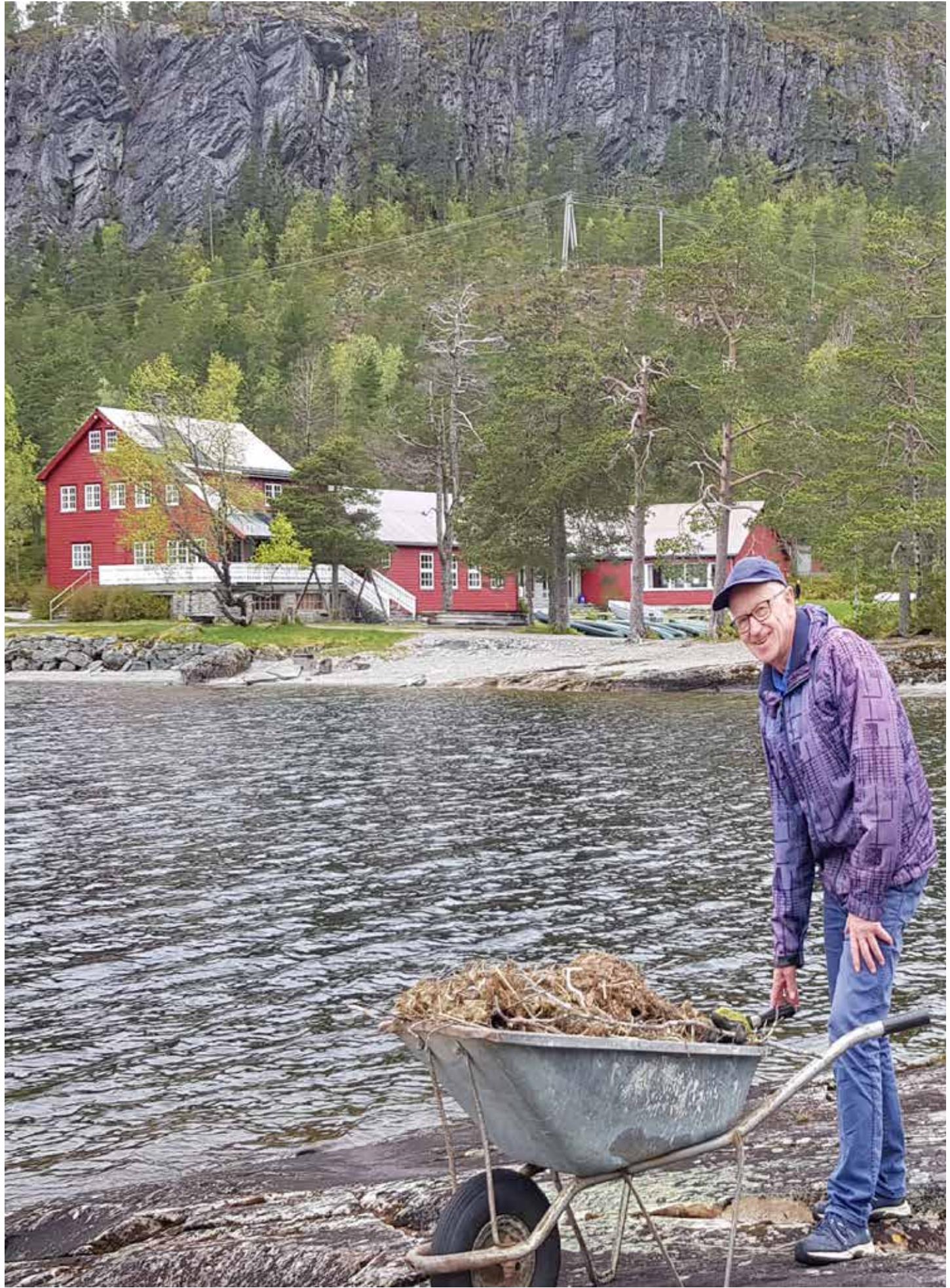

Sigrid Ommedal, Narve Eimhjellen, Bjarte Eimhjellen, Eli Myrholt Devik, Kari Eimhjellen og Margret Aa Djupvik ladar opp til endå ei arbeidsøkt.

Oddvar Bjørlo er «almulemannen» som stadig er i sving med arbeid på Nesholmen.

Far og son Standal nærmar seg mønet.
Forts. neste side.

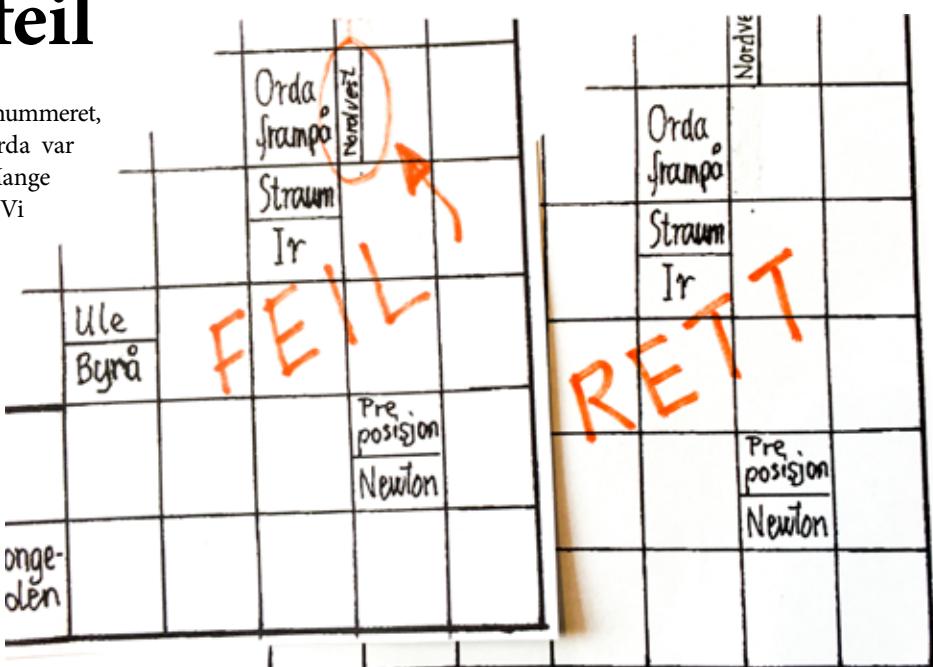

Så er også badestranda rydda for vinterrusk. Asbjørn Gjengedal med trillebåra.

oa	Var presten i Breim	Fugl		Rundt	Prest, prost	Dengde	Org.	Lys-kjelda	Via		H ₂ O		Ho vas-ka i kyrkja	Drol!	Lys-bilde	Bivrk.	Slekt-nings-ane	Girinda	Fjell-tripp	Noreg	Veit Ein-stein-lum
	Gud Stjerne	RA	Svar	Vase	O	Svar	SL	LO	Teke slutt (bokm.)	Kom nedhöör	I	Eine-buar	Jente	S	SODIN	LENKE					
Kyrkjelag nemnd	→	SELJUMANNAMESSESEKOMITEEN																		Selskap	AS
Yrke	FISKAR	Selen	SE	Tusen	M	Ukjend				An-legg										Stad	
Rad	SERIE	Innleggspla- taut	NN	BISPEDØM	M					RÅDSTMØTE										Kultur- løype	
Har vondt	LID	Dyr	FE	Hold munn:	J	Ikke vete By	UA	KTA		MISS											
Plagg	LUE	Øy	E	Snuing	TØRN	Land-leg	S	utrop	Kjem symbol	AI	Dess-erten										
Bibel-namn	ESRA	Gut	Minne (bakm.)	ERINDRING	ING					TUNG											
By	S	A	ALDRINGI			Gale	USANT		Vekst sjø	ALGE											
Å	RENDEL	Spelbar	Lekjar	↓	AVARJAM				Tange	ØGER	Atter-dyr	Hav-dyr									
Å	NDEN	ØDG			A	Stadt namn	AA	Blan ding	E	YLTE	Klake										
Vesle-huset	DOEN	Kry	YRJA	Vekt Holmål	H	Hys-sing	SNØREE		Jamra	Aqua Tillate	Voll										
Lever	ER	→	KAPELL	LAN	S	Sølv	AG	E nede- stykke Lever	Ake Gudinne	GAVLAR	Ulle Byrå										
Trond Mohn	TM	OPPR	RING	ING		Heilt	UDELT			EXPRESJON										Pre position	
	Nr. fem	E	"Anker"	ILARGE	DAL	Foljetong	SERIE	ING			Konge-stolen									Newton	I

Kryssord med feil

Det kom mange rette svar på kryssordet i påskenummeret, sjølv om det hadde ein lei feil. Eitt av stikkorda var plassert ei rute for langt ned. Sjå illustrasjonen. Mange hadde forstått det, og løyst kryssordet der etter. Vi har trekt ein vinnar og premien er utdelt.

Skattejakt i salmeboka

TEKST: HARALD ASKE

«I all sin glans nu stråler solen, livslyset over nådestolen, nu er det pinseljetid, nu har vi sommer lys og blid, nu spår oss mer enn englerøst i Jesu navn en gyllen høst!»

Det er den danske diktarpresten Grundtvig som jublar ut si glede over skaparverket, våren og Guds ande over alt det skapte. Dette er den mest danske av alle danske salmar, er det sagt. «Salmen er pinsesalmen over alle pinsesalmar. Det er vanskeleg å førestille seg ei gudsteneste ein pinsesøndag i ein dansksyngande kyrkjelyd utan at han vert sungen», uttalar den danske teologen Kristian M. Andersen. Og salmen er brukt av alle kyrkjesamfunn anten det er frikyrkjer, protestantar, baptistar, katolikkar eller reformerte.

Salmen kan kanskje oppfattast som ein salme som først og fremst skildrar naturen med liljer, sommarlys, fuglesong, lauv og herleg luft. Men skildringane er bilete som fortel om verknaden av Den heilage ande, om underet i pinsa. «Alt skapes av den Ånd

som daler, alt virkes av den Ånd som taler.»

Ofte høyrer ein forkynt at det evigelivet er noko som er der framme, eit himmelhåp, men Jesus forkynte: Guds rike er kome nær! Det tyder at Guds rike har alt starta, her og no. Gud er til stades ved sin Ande her og no, midt mellom pinseljer, i skogen eller i sommarnatta.

«Det ånder himmelsk over stovet, det vifter hjemlig gjennom løvet, det lufter liflig under sky. Nu åpnes paradis på ny, og yndig risler ved vår fot en bekk av livets klare flod.»

Du finn denne salmen på nr. 232 i Norsk salmebok, og det er ein annan danske som har sett ein herleg melodi til: Henrik Rung. Han var songar, musikar og komponist.

NIKOLAI FREDRIK SEVERIN

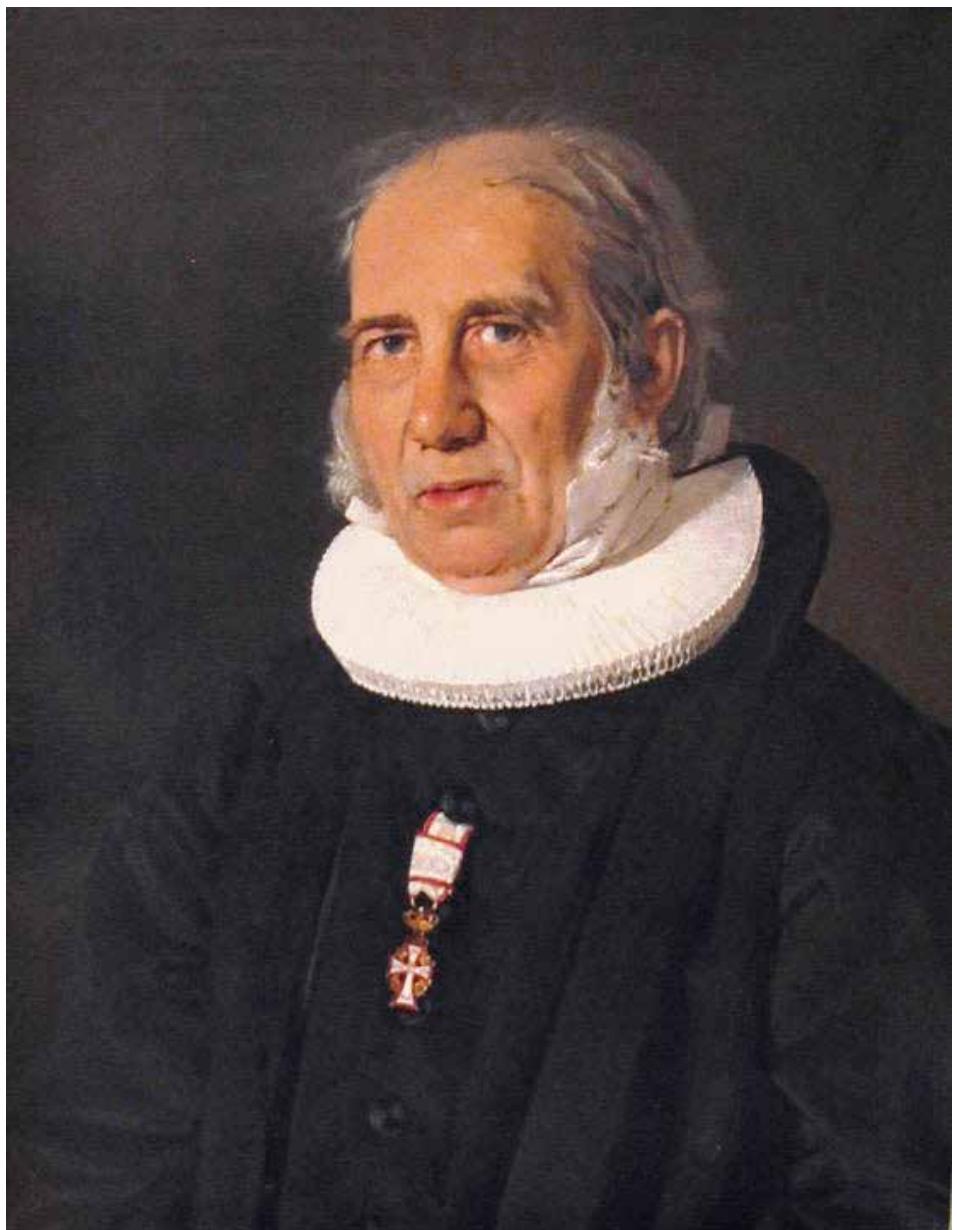
GRUNDTVIG (1783-1872) er rekna for å vere ein av dei mest betydningsfulle personane i dansk åndsliv på 1800-talet – ved sida av Kierkegaard. Han skreiv meir enn 1500 salmar. 28 av desse har fått plass i vår salmebok, i tillegg kjem fire han har omsett. Fleire av salmane er plasserte under pinse.

Han tok mål av seg til å gjenreise levande kristendom i Danmark, noko som førte til ein del konfliktar med andre teologar, men etter kvart fekk han nesten heltestatus i landet. Han kjempa for ei ny skuleform, og det resulterte i at der vart oppretta folkehøgskular, noko som spreidde seg til Noreg også.

Kjelder:

Norsk salmebok 2013

Vidar Kristensen: Stevnemøte med salmeboka.

Maleri av N.F.S. Grundtvig i Den Hirschsprungske Samling i København.

Olaf Sigurd Gundersen

Tankar i tida

Vi har vel aldri vore så mediaavhengige som no. Koronanytt pregar nyheitsbildet. Statistikk over tal på smitta, innlagde og døde er tilgjengelege på augneblinken. Oppgraderingskursellen gjer kvardagen frustrerande.

I starten vart skrekktal presenterte. Vi bada i usikkerheit og i ein kald dusj av angst. No er kranen skrudd noko igjen. Pest og plage har ikkje hørt til vår del av verda.

I ei krise vert det tydeleg kven vi er. Vi har høve til å tenkje gjennom kva som styrer liva våre. Det som verkeleg er øydeleggjande for liva våre, er ikkje døden, men vår frykt for døden. Ikkje berre no, men alltid, er døden nærverande. Med ei katastrofe av bilskje dimensjonar, meiner vi ei frykteleg katastrofe. Korleis kunne profetane orke å varsle noko slikt? Dei visste at dei hørde heime i to dimensjonar: den foranderlege og den evige, fullstendig dødelege og fullstendig udødelege. Den som ikkje er stengd inne i det foranderlege, men også kjerner det uforanderlege, kan sjå avslutninga i møte.

Mykje i våre liv er forsøk på å sjå vekk frå avslutninga. Men det går ikkje, for vi ber døden med oss i vår

kropp. Det kan lukkast land og kulturar å gløyme avslutninga. Men no lever vi i ei tid då det er vanskeleg for alle på denne jord å gløyme avslutninga. Så må vi våge, også i vonde tider, å tale om himmelen.

SJØLV OM

Det er mykje som herjar og jagar oss frå kvarandre.
Vi vert plaga av tunge tankar, og lir under vår eiga hjelpeløyse.
I mørkret er vi framande for kvarandre,
vert lett såra i kvardagens konfliktar.
Strengt vert vi minte om våre grenser.
Vi vert skjemde over lidingane til våre medsøskan.

LIKEVEL

Vi er uendeleg trygge, og du leier oss alltid.
Ditt nærvær omgjev oss dag og natt.
Du hentar oss inn frå ville vegar.
I svolten nærar du oss med ditt ord.
Du kjenner oss, knyter våre namn saman med ditt.
Du sigrar for oss over mørke makter.
Di hand rekk gjennom dødens mur.
For evig meiner du det godt med oss.
Vi er uendeleg trygge, for du er alltid hjå oss.

Annonser i kyrkjebladet?

Ta kontakt med Anders Rinde

på 997 20 238

Austrheim

LEIV AUSTRHEIM AS

**coop
marked**
Reed

MASKINENTREPENØR
Torleiv Straume As
6829 HYEN - Mob: 950 75 366

LEDIG PLESS

LEDIG PLESS

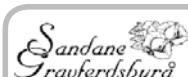
**RØR
LEggeren
MARDAL RØR AS**

Tystad Blomster
Tlf 57 86 63 90 6823 SANDANE

- KONFIRMASJON
- BRYLLAUP
- GRAVFERD
- KVARDAG OG FEST

Velkommen innom!

BUNNPRIS

DITT BYRÅ I BYGDA
www.sandanegravferd.no
ajg@enivest.no

Christina og
Arne Jostein Gimrestad
Telefon 911 29 818

Vi hjelper deg også med:
- Gravstein
- Oppussing og tilføyning av navn

**ac
coun
+or™**

Gloppen kommune

Jordnær og livskraftig

Grandavegen 9, 6823 Sandane

57 88 38 00

post@gloppen.kommune.no

www.gloppen.kommune.no

Leif Lote elektro

Firda elektro

DEKKSERVİCE BREIM
Tlf: 901 24 701 / 915 94 885
www.dekkservicebreim.no

NAKKESKADE

www.firdafysmed.no firda fysmed
fysisk medisinsk sektor

Postboks 194, 6821 Sandane Tlf: 57 86 64 22

sparebanken
sogn og fjordane

Kozmos

norli

kontorspar
Sandane

LEIKER - BOKHANDEL - KONTORREKVISITA

Ope 10-18 (15)

Norlisandane

Olav Oikenæs
BOK OG PAPIRAS
I sentrum siden 1915

Nordstrandsvegen 10
6823 Sandane
Tlf. 57 88 44 10
sandane@norli.no
www.norli.no

**Tannlege
Øyvind Seim**

Tlf: 57 86 50 24

HELENE LOTHE

O store Gud, når jeg i undring aner

Salmen eg har valt, er eg godt kjent med frå heimlandet mitt, Austerrike. Mitt namn er Helene Lothe, og eg kom til Norge i 1992 og til Gloppen i 1993. Eg er gift med Johnny Lothe, bur på Breim og har to vaksne søner. Til dagleg jobbar eg som fagarbeidar i Skei barnehage. Hobbyane mine er å sysle i hagen med både blomar og diverse frukt og bær. Å lage mat er og noko eg likar svært godt. Sidan vi bur på gard, har vi hus og fleire bygningar som treng vedlikehald, så det er alltid noko å drive med.

Teksten til "O store Gud" blei skriven av Carl Gustav Boberg frå Sverige i 1885. Melodien er ein svensk folkemelodi. Salmen "O store Gud" er ein song som rører hjartet mitt og minner meg om naturen og andre menneske. Han får meg til å tenkje på kor stort livet eigentleg er. Særleg i jobben med born ser ein det utrulege mangfaldet og kreativiteten som ligg i oss menneske. Feks. kor fort

borna lærer når dei er små. I løpet av eit par år kan dei språket. Eller når vi ser på universet med dets forskjellige galaksar, og kor utruleg alt fungerar, alt ifrå tyngdekrafta til atmosfæren vi har på jorda. Eg vert audmjuk og

takksam for at eg lever. Eg tenker vi menneske har potensial til å gjere mykje godt, men at det er avhengig av korleis vi brukar dette potensialet.

Jenny Myklebust vil skrive Min salme i neste nummer.

O store Gud, når jeg i undring aner

Norsk salmebok 2013 no. 284

O store Gud, når jeg i undring aner hva du har skapt i verden ved ditt ord, ser universet med de mange baner og vet alt liv oppholdes ved ditt bord, :/ da bryter lovesang ifra sjelen ut: O store Gud, o store Gud! :/

Når jeg i Skriften ser de mange under som Gud har gjort fra første Adams tid, og ser hvor trofast Herren alle stunder har ført sitt folk igjennom livets strid; Refr.

Når jeg så vet at Kristus lot seg føde, ja, at han gikk omkring og gjorde vel, inntil han sonet verdens synd og døde og oppsto for å frelse hver en sjel; Refr.

Når så til slutt hvert tidens slør må falle, og troens mål er nådd, så jeg får se, vil evighetens klokker sjelen kalle for tronen mellom skaren hvit som sne. :/ Da bryter lovesang ifra sjelen ut: Takk, store Gud, takk, store Gud! :/

VEREIDE

03.05.2020

ALIDA ERIKSTAD

SARA MARIE TYSTAD

JON-ARNE ERIKSTAD

Andre Erikstad

Laila Karin Solheim

Elise Tystad

Even Erikstad

BREIM

26.04.2020

INGRID RISHOLM DRAGE

ANNIKA RISHOLM

STIG ANDRÉ DRAGE

Cato Risholm

Renate Eikenes Grov

Sissel Therese Ness

Miriam Drage

Anne Kvile Van Wyk

03.05.2020

MARKUS SOLHEIM TYSTAD

LAILA KARIN SOLHEIM

ØYVIND FJELLESTAD SOLHEIM

Eli Evebø

Lars Erik Fjellestad Tystad

Christine Lillesalt

Terje Mardal Kårstad

Sara Marie Tystad

10.05.2020

AXEL SJØTHUN SKINLO

MAY-HILDE FRISTAD

SEBASTIAN SKINLO

Ida Fristad Sjøthun

Helga Therese Sjøthun

Joakim Skinlo

Joar Sjøthun

Gravlagde og bisette

BREIM

Nils Støyva	11.03.1940	13.03.2020	19.03.2020
Alf Bjarne Aaland	11.12.1943	21.04.2020	30.04.2020

VEREIDE

Ole Gaute Hovstad	21.10.1970	15.03.2020	24.03.2020
Jostein Lote	13.11.1933	27.03.2020	02.04.2020
Aud Kaale	26.05.1925	29.03.2020	03.04.2020
Oddrun Austrheim	11.06.1930	13.04.2020	17.04.2020

GLOPPEN SOKN

Leiar i soknerådet: Berit Aasebø Hauge
tlf. 934 99 289
Kyrkjetenar: Benny Aasen, tlf: 950 22 917 /
bv-aasen@online.no

BREIM SOKN

Leiar i soknerådet: Audhild Bogstad
tlf. 970 24 913
Kyrkjetenar: Audhild Bogstad, tlf. 970 24 913

HYEN SOKN

Leiar i soknerådet: Kurt Djupvik
Tlf: 902 06 828 / djupvik.kurt@gmail.com
Kyrkjetenar: Ola Jan Birkeland
Tlf: 57 86 98 32/ 975 91 747

Sokneprest i Gloppe sokn

Vidar Bjotveit, tlf. 958 80 030
vidar.bjotveit@gloppen.kyrkja.no
Kontorstad: Sandane kyrkjekontor

Sokneprest i Breim og Hyen sokn
Tore Myklebust, tlf. 456 01 260
tore.myklebust@gloppen.kyrkja.no
Kontorstad: Sandane kyrkjekontor

Kyrkjeveier
Audun Mundal, post@gloppen.kyrkja.no
Kontorstad: Sandane kyrkjekontor
Tlf kontor: 57 86 56 16.

Kantor
Anders Rinde, mobil: 997 20 238
anders.rinde@gloppen.kyrkja.no
Kontorstad: Sandane kyrkjekontor

Organist
Janne Øisang Grinaker, mobil: 920 25 472
jannegrinaker@hotmail.com

Kyrkjelydspedagog
Lars-Bjarte Osland, tlf 990 03 077
lars-bjarte.osland@gloppen.kyrkja.no
Kontorstad: Sandane kyrkjekontor

Trusmedarbeidar:
Ingrid Bjørnereim, tlf. 988 03 053
ingrid.bjornereim@gloppen.kyrkja.no
Kontorstad: Sandane kyrkjekontor

Diakon
Ingebjørg Isane Fure, tlf. 966 18 048
ingebjorg.fure@gloppen.kyrkja.no
Kontorstad: Sandane kyrkjekontor

Gravar/ kyrkjegardsarbeidar
Olav Bjørn Tystad, tlf: 977 21 662
olav.tystad@gloppen.kyrkja.no

Vi møtest i kyrkja

14. juni 2. sundag i treeinings-tida Matt 3,11-12	11:00	Vereide	Gudsteneste. Liturg: Vidar Bjotveit. Nattverd. Takkoffer til Norsk Lutherisk Misjonssamband. Maks. 50 personar.
	16:00	Sandane	Gudsteneste. Liturg: Vidar Bjotveit. Takkoffer til Norsk Lutherisk Misjonssamband. Maks. 50 personar. Merk: Meld interesse på facebook eller sms til soknepresten, grunna maks.-tal for deltagarar.
21. juni 3. sundag i treeinings-tida Luk 14,15-24	11:00	Vereide	Vigslig av Ingebjørg Isane Fure til diakon. Biskop Halvor Nordhaug, Tore Myklebust og Vidar Bjotveit m.fl. deltek. Nattverd. Takkoffer til diakoniarbeidet. Song av Vereide kyrkjekor.
	11:00	Gimmestad	Gudsteneste. Liturg: Tore Myklebust. Nattverd. Takkoffer til Nesholmen leirstad.
	20:00	Breim	Gudsteneste. Liturg: Tore Myklebust. Nattverd.
28. juni 4. sundag i treeinings-tida 1 Kor 9,24-27	11:00	Vereide	Konsert. Anders Rinde, orgel. Steinar Andreas Rinde, fiolin. Hanne Oftedal, diktlesing (sjá omtale i Kyrkjebladet nr. 2).
	15:00	Breim/Årdal	Støylsgudsteneste på Årdalsstøylen. Liturg: Tore Myklebust.
5. juli 5. sundag i treeinings-tida Matt 7,15-20	11:00	Vereide	Gudsteneste. Liturg: Tore Myklebust. Nattverd. Takkoffer til Modum Bad.
	15:00	Støyl/Gloppe	Støylsgudsteneste. Liturg: Tore Myklebust.
19. juli 7. sundag i treeinings-tida Luk 15,1-10	15:00	Hyen/Ommedal	Støylsgudsteneste på Ommedalsstøylen. Liturg: Vidar Bjotveit.
	18:00	Gimmestad	Gudsteneste. Liturg: Vidar Bjotveit. Takkoffer til kyrkjelydsarbeidet.
26. juli 8. sundag i treeinings-tida Matt 6,19-24	11:00	Vereide	Gudsteneste. Liturg: Vidar Bjotveit. Takkoffer. Nattverd.
	16:00	Breim	Gudsteneste. Liturg: Vidar Bjotveit. Takkoffer til Sjømannskirken. Nattverd.
2. august 9. sundag i treeinings-tida Rom 8,31-39	11:00	Sandane	Gudsteneste. Liturg: Vidar Bjotveit. Takkoffer. Nattverd.
	16:00	Gimmestad	Gudsteneste. Liturg: Vidar Bjotveit. Takkoffer til Nesholmen. Nattverd.
9. august 10. sundag i treeinings-tida Luk 5,27-32	11:00	Vereide	Gudsteneste. Liturg: Vidar Bjotveit. Takkoffer. Nattverd.
	16:00	Nesholmen leirstad	Gudsteneste. Liturg: Vidar Bjotveit. Takkoffer. Nattverd.
16. august 11. sundag i treeinings-tida Matt 23,37-39	11:00	Gimmestad	Gudsteneste. Liturg: Vidar Bjotveit. Takkoffer. Nattverd.
	12:00	Støyl	Gudsteneste. Liturg: Knut Gjengedal. Takkoffer til Støyl. Nattverd.

COVID-19
 Sidan det er uvisst kva restriksjonar som gjeld til kvar tid, kan det kome endringar. Sjå Firda Tidend og Facebook for oppdateringar kvar veke.

30. august 13. sundag i treeinings-tida Matt 25,14-30	11:00	Vereide	Gudsteneste. Liturg: Vidar Bjotveit.
	11:00	Breim	Gudsteneste. Liturg: Tore Myklebust. Takkoffer til Søndagsskolen Norge, Bergen krets. Nattverd.
5. september 14. sundag i treeinings-tida Matt 20,1-16	11:00	Gimmestad	Konfirmasjonsgudsteneste. Liturg: Vidar Bjotveit. Takkoffer kyrkjelydsarbeidet.
6. september	15:00	Vereide	Konsert. Avslutning Gloppen musikkfest.
13. september 15. sundag i treeinings-tida Fil 1,9-11	11:00	Breim	Konfirmasjonsgudsteneste. Liturg: Tore Myklebust. Takkoffer til kyrkjelydsarbeidet.
	11:00	Sandane	Familiegudsteneste. Liturg: Vidar Bjotveit. Takkoffer. Nattverd.
19. september Mark 7,31-37	10:00	Vereide	Konfirmasjonsgudsteneste. Liturg: Vidar Bjotveit. Takkoffer til kyrkjelydsarbeidet.
	12:00	Vereide	Konfirmasjonsgudsteneste. Liturg: Vidar Bjotveit. Takkoffer til kyrkjelydsarbeidet.
20. september 16. sundag i treeinings-tida Mark 7,31-37	16:00	Breim	Gudsteneste. Liturg: Tore Myklebust. Takkoffer til Nesholmen. Nattverd.
	11:00	Eid kyrkje	Innsetting av ny prost Stian Heggedal.
27. september 17. sundag i treeinings-tida Joh 11,17-29	11:00	Gimmestad	Gudsteneste. Liturg: Vidar Bjotveit. Takkoffer.
	19:00	Vereide	Konsert. Vereide kyrkjekor, solistar og orkester. Anders Rinde.
3. oktober	18:00	Gimmestad	Musikkandakt i høve konfirmantjubileum. Andakt ved Vidar Bjotveit.
4. oktober 18. sundag i treeinings-tida Matt 8,14-17	11:00	Hyen	Konfirmasjonsgudsteneste. Liturg: Tore Myklebust. Takkoffer til kyrkjelydsarbeidet.
	11:00	Vereide	Gudsteneste med konfirmantjubileum. Liturg: Vidar Bjotveit. Takkoffer til kyrkjelydsarbeidet.

Kyrkjeblad for Gloppen

www.gloppen.kyrkja.no

Utgjeve av sokneråda i Breim, Gloppen og Hyen. Kjem ut minst 6 gongar i året på Sandane. Betaling etter ønske.
 Bankkonto: 3710.15.85388
 VIPPS: 554210

Redaktør:

Oddvar Almenning
 Tlf. 400 04 377
 E-post: oddvar.almenning@gloppen.kyrkje.no

Grafisk design:

Innholdspartner AS v/Bjørnar Aske
 Tlf. 901 37 252
 E-post: bjornar.aske@innholdspartner.no

Trykk:

United Press, Riga, Latvia

Kasserar:

Anders Rinde, administrasjonen
 Tlf. 57 86 93 06 / 997 20 238
 E-post: anders.rinde@gloppen.kyrkja.no

Distribusjonsansvarleg:

Harald Aske
 Tlf. 970 24 915

Redaksjonsnemnd:

Tore Myklebust
 Tlf. 456 01 260
 E-post: tore.myklebust@gloppen.kyrkja.no

Vidar Bjotveit
 Tlf. 958 80 030
 E-post: vidar.bjotveit@gloppen.kyrkja.no

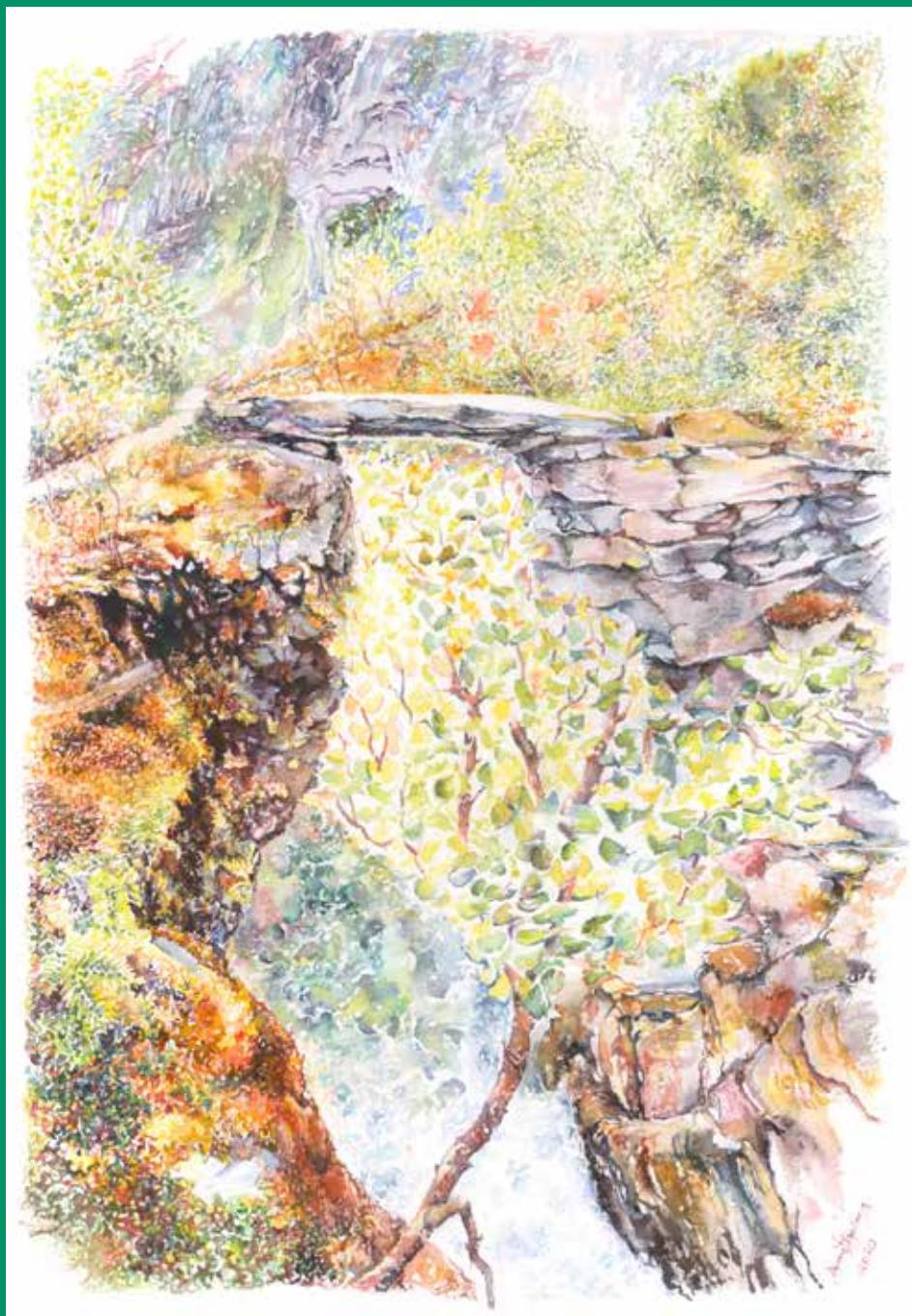
Anders Rinde, administrasjonen
 Tlf. 997 20 238
 E-post: anders.rinde@gloppen.kyrkja.no

Harald Aske, Gloppen sokn
 Tlf. 970 24 915
 E-post: harald.aske@enivest.net

Gunn Hole, Gloppen sokn
 Tlf. 454 23 728
 E-post: gunn.sol@gmail.com

Arvid Jordanger, Breim sokn
 Tlf. 976 09 633
 E-post: arv-jor@online.no

Rønnaug Ryssdal, korrekturlesar
 Tlf. 950 72 392
 E-post: ryssd@online.no

Stødig fundament

*Stien snor seg kring steinar og stubbar
kring kronglete røter og lyngkledde tuer
innunder glinsande flåg og stupbratte bergasider*

*vender ein blikket opp stemmest sinnet i naturen sin eigen toneart
dei vakraste färgar kling som i ein atterljom og fyller hugen*

smale bruver over djupe gjel er ikkje skremmande når fundamentet er stødig

med blikket fast trør foten lett på vandringa inn i det ukjende

*Akvarell og dikt "Stødig fundament"
ved kunstnaren Bjørg Frøisok Bjøberg,
laga for Kyrkjebladet mai 2020.*